

Taxa postală plătită în numerar conform aprobării No. 29590/939.

MAGYAR

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA
VI., Vilmos császár-út 55.
BUDAPEST

K E R E S Z T É N Y + N A P L A P

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvénytörvényes bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter látogatást tett Hitler német birodalmi vezérnél

Pénteken délután folyt le a találkozás Berchtesgadenben. Koraeste a román kormányfő Salzbúrgból továbbutaztak Rómába

Salzbúrgból jelentik: Ribbentrop német külügyminiszterrel folytatott előkészítő megbeszélések után Gigurtu román miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter ebéden vett részt, majd gépkocsin Hitler vezér és kancellár nyaralóhelyére, Berchtesgadenbe utazott. Ez a helység — mint ismeretes, — körülbelül ötven kilométer távolságra fekszik Salzbúrgtól, ahonnan az út mintegy órahosszat tart.

Pénteken délután 4 órakor a Führer fogadta Ion Gigurtu miniszterelnököt és Manoilescu külügyminisztert, akiket Fabritius bucuresti-i német követ, Dörnberg protokollfőnök és Schmidt miniszter kísérték. Az épület előtt egy díszszázad élén Ribbentrop külügyminiszter fogadta a román államférfiakat. Gigurtu miniszterelnököt és Manoilescu külügyminisztert a palota nagytérmebe vezették, ahol azonnal megkezdődtek a megbeszélések Ribbentrop német külügyminiszter, Romano berlini román követ és Fabritius bucuresti-i német követ jelenlétében.

A vezérkancellárral folytatott megbeszélések után a román kormányfő ismét gépkocsiba ültek és visszatértek Salzbúrgba, in-

nen a 19 óra 30 perckor induló vonattal utaztak el Róma felé.

Hivatalos jelentés Hitler és a román államférfiak találkozásáról.

Salzbúrgból jelentik: A Német Távirati Iroda hivatalosan jelenti: „Hitler birodalmi vezér és kancellár péntek délután Ribbentrop birodalmi külügyminiszter jelenlétében fogadta Gigurtu román miniszterelnököt és Manoilescu külügyminisztert. A megbeszélés, mely a Németország és Románia között fennálló barátságos kapcsolatok szellemében folyt le, jelen volt Romano berlini román és Fabritius, bucuresti-i német követ is. Péntek este 19 óra 30 perckor a román államférfiak elhagyták Salzbúrgot és Innsbruck-Brenner irányában Olaszországba utaztak.”

A római látogatás.

Rómából jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint Gigurtu román miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter, szombat délután 11 óra 40 perckor érkezett meg Rómába. A két kormányfő — a *Giornale d'Italia* közlése szerint azonnal megjelent a külügyminisztériumban Ciano előtt és tanácskozást tartott vele. Azután még szombat este elhagyták Rómát és hazautaztak.

Német sajtómagyarázat a román államférfiak látogatásáról

A Délkelet-Európára vonatkozó müncheni tárgyalások folytatása. — Szovjet-Oroszország nem érdekelt többé Délkelet-Európában

Berlinből jelenti az *Universul* külön tudósítója: A német sajtó nagy figyelmet szentel a román államférfiak németországi és olaszországi látogatásának. Német körök tartózkodnak a salzbúrgi és római megbeszélések tárgyát illetően és péntek estig nem jelent meg német hivatalos közlemény erre vonatkozólag. A nemzeti szocialista párt hivatalos lapja, a *Der Angriff*, csütörtök esti számában magyarázatokat fűz a látogatásokhoz. E látogatások — írja a lap — kifejezői az új Közép-Európának, amely külső határait már meg van rajzolva, csak belső elrendezését kell még megoldani. Az új közép-európai elrendezést a jövőre nézve csak Németország és Itália határozza meg. A magyar államférfiak müncheni látogatása alkalmával megkezdtek a tárgyalásokat Délkelet-Európa új megszervezésére vonatkozólag. Most ezek a megbeszélések azzal a céllal folytatódnak hogy tartós békét teremtsenek, amelynek keretében a különböző nemzetek nyugodtan élhessenek.

Ezek a magyarázatok, — folytatja az *Universul* tudósítója, — nem lépik túl általános formájukban azt, amit német körök eddig is több ízben mondtak már. Jellemző azonban, hogy az említett német lap Oroszországot is bevonja a kérdés-komplekshoz. A moszkvai Tass-ügynökség legutóbbi cáfoló közlésével foglalkozva megállapítja,

hogy a Führer beszédének a német-szovjet kapcsolatok végleges szabályozására vonatkozó része a Délkelet-Európával összefüggő eseményekre is érvényes. Ez állítólag azt jelenti, hogy berlini meg-

Gigurtu miniszterelnök reményét fejezte ki, hogy lehetségesnek tartja Románia és Magyarország között a jószomszédi és baráti viszony kialakulását

Bucurestiből jelenti a rádió: A *Berner Nachrichten* tudósítója sajtóbeszélgetést folytatott Gigurtu miniszterelnökkel, midőn a román államférfiak Salzbúrgba tartva átutaztak a magyar fővárosra. A román miniszterelnök kijelentette, úgy hiszi, hogy Románia és Magyarország között a most

fennálló ellentétek dacára is lehetséges a jövőben nemcsak a jószomszédi viszony, hanem még a baráti kapcsolat kialakulása is, feltéve, ha mindkét állam vezetői kölcsönösen munkálkodni fognak ebben az irányban.

A német külügyi félhivatalos mondja: Anglia háborúfolytatása se gátolhatja, hogy a tengelyhatalmak befolyása alatt a délkeleteurópai népek véglegesen rendezzék sorskérdéseiket

Berlinből jelentik: A *Deutsche Diplomatische-politische Korrespondenz* című külügyi félhivatalos lap a következőket írja: Már az a tény, hogy Délkelet-Európa több or-

szágának vezető államférfiai Németországba utaznak, hogy ott az új Európa kérdéseiről gyümölcsöző együttműködés szellemében tárgyaljanak, jele annak a változásnak, amely az óvilág e részében

ítélés szerint Oroszország nem érdekelt állam többé Délkelet-Európában. A *Der Angriff* kifejti még, hogy Németország és Oroszország pontosan meghatározták az egymás közötti érdekhatárokat, úgyhogy mindegyik ur most már az ő területén.

Római megállapítás: A függő kérdések békés elintézését nem halasztják az angol háború utáni időkre.

Ugyancsak az *Universul* római külön tudósítója a következőket telefonálja lapjának a román államférfiak látogatásával kapcsolatban:

Ezt a látogatást annak logikus következményeként fogják fel Rómában, hogy Románia csatlakozott a tengely politikájához. Románia belpolitikai életének fejleményeit, valamint az erélyes intézkedéseket, amelyeket a kormány fogadott, nagy érdeklődéssel kísérik és kedvezően fogadták Rómában. Bizonyíték erre az, hogy Olaszország és Németország meghívta a román államférfiakat, vegyék fel a személyes érintkezést a tengely vezetőivel. Ezt teljeséggel normális jelenségnek tekintik Rómában s a látogatás tényét annál érdekesebbnek tartják, mert, mint ismeretes, a Dunamedencét és a Balkánt illetően megoldásra váró kérdések vannak, amelyek közelről érintik Romániát. Senkit sem lephet meg az a körülmény, — folytatja a lap római tudósítója ottani körök véleménye alapján, — hogy ezek a találkozások most következtek be, noha Münchenben kijelentették, hogy a délkeleteurópai kérdések rendezését a háború utánra halasztják. A megoldást, valójában, nem határozott időpontra ígérték, hanem általánosságban akkorra, amikor a helyzet megengedi. Annál jobb, mondják, hogy ez hamarabb lehetséges.

A kérdésekkel kapcsolatban, amelyek Rómában tárgyalásra kerülnek, tartózkodással viselkednek a római körök. Mindenesetre az a vélemény, hogy ezt a találkozást nem lehet a balkáni feszültség következményének tekinteni, mint ahogy ezt egyik-másik külföldi sajtó beállítja, mert ez a feszültség nem is létezik. A találkozást ami jókarat és megértő szellem gyümölcésének kell tekinteni, amely arra irányul, hogy függő kérdések békés úton oldassanak meg. Római politikai körökben meg vannak győződve arról, hogy a tengely meg tudja menteni Európa e részét a háború csapásától. Minden esetre, — fejeződik be a tudósítás, — azt lehet mondani, hogy a római és salzbúrgi találkozások jelentős mozzanat lesz Romániának a tengelyhez való viszonya történetében.

néhány hónap alatt bekövetkezett.

Délkelet-Európa népei, amelyeket még rövid idővel ezelőtt csalogatásokkal és fenyegetésekkel ráncigáltak és térítették el valódi érdekeik szolgálatától, felismerték ma, hogy ennek a területnek igazi érdekeit csak azok érthetik meg és képviselhetik, akik, mint a tengelyhatalmak is, velük természetesen sorsközösségben állanak.

Ma már az események sulya kikapasolta azokat a hatalmakat, amelyek meg akarták akadályozni, hogy a délkelet-európai népek egészséges erői saját érdekeik szolgálatába legyenek állíthatók. Európa e részének nemzetei egymáshoz való viszonyukat és ezzel sorsérdekeiket véglegesen, a tengelyhatalmak befolyása alatt akarják rendezni, akiknek ereje kezeség arra, hogy Anglia, ha tovább akarja is folytatni a háborút, ne gátolhassa Európát abban, hogy saját újjáépítését eltökélten megkezdje.

A törökországi német nagykövet is együtt utazott a bolgár kormányférfiakkal Németországba.

Szófiából jelentik: Itteni értesülés szerint a salzburgi tárgyalásokon nemcsak a Balkán helyi problémáit beszélik meg, hanem megkísérik rendezni a délkelet-európai összefüggésű közelgő kérdéseket is. Ezzel magyarázzák azt is, hogy P a p e n ankarai német nagykövet péntek reggel Szófiába érkezett s onnan a bolgár államférfiakkal együtt repülőgépen Németországba utazott.

Letartóztatták és bebörtönözték Daladier volt francia miniszterelnököt

A volt miniszterelnök hajóra szállva menekülni akart, de a hajó a Petain-kormány rendeletére a tengeri útról visszafordult

Genéből jelentik a Stefani iroda: Marseillei értesülés szerint a Marokkóból visszatért Daladier volt miniszterelnököt és hadügyminisztert letartóztatták és Marseilleben bebörtönözték. Ugyanebből a forrásból származó hír szerint Daladier-vel együtt három barátját és munkatársát is letartóztatták. A volt miniszterelnök és társai nem önként tértek vissza francia földre, mert hajóra szállva menekülni akartak. A hajó azonban a vichy-i kormány rendeletére visszatért a marseillei kikötőbe.

A Wickers-Armstrong fegyvergyárat felgyújtották a német bombavetők.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda londoni értesülése szerint a német repülőek szerdai

légi támadása tekintélyes kárt okozott a Wickers-Armstrong fegyvergyár öntödéjében. Egy bomba áttört az öntősarnok tetejét és becsapott a fém-öntő kéményébe. A helyiség lángborult. A tüzet a szél még jobban felkorbácsolta és a lángok ácsaptek az esztergaműhelybe is. Itt is tűzvész keletkezett. Hír szeriut az öntőben 24 munkás vesztette életét.

14 lőszergyár pusztult el Angliában Az angol kormány Kanadában akar új lőszergyárakat létesíteni.

Newyorkból jelentik: Hír szerint az angol kormány elhatározta, hogy Kanadában a legrövidebb idő alatt 12 lőszergyárat létesít. Ez az elhatározás azokra a károokra vezethető vissza, amelyeket a német bombázó repülőgépek és zuhanó bombázók a legutóbbi hetekben okoztak az angol lőszergyárakban. Hírszerint 14 angliai gyár esett eddig a német bombák áldozatául. A pusztításokat rendkívül súlyosaknak mondják. Nyolc gyárban nagyobb lőszerraktárak robbantak fel. A halálos áldozatok száma állítólag nagy. E pusztítások következtében a lőszergyártás terén 12,5 százalékkal csökkent Anglia háborus erőfelfejtése.

A levélgyjűtemények papírányagát tölténygyártásra használják.

Newyorkból jelentik: Itteni értesülések szerint a nyersanyaghiány Angliában olyan fenyegető méreteket öltött, hogy az ellátásügyi miniszter felhívást intézett az angol nőkhoz, bocsássák a hatóságok rendelkezésére összegyűjtött leveleiket. A papírányagra a töltényfajtás készítésénél van szükség.

Amerika csak az 1942-ik év közepén tud Anglia részére nagyobb mennyiségű repülőgépet gyártani.

Newyorkból jelentik: Az északamerikai fegyvergyártási program végrehajtásának vezetője kijelentette, hogy legkorábban csak 1942 közepe táján válik lehetségessé az Anglia által kívánt havi háromezer repülőgép elkészítése.

Megkezdették Mandzsuria és a Szovjet között a határrendező munkálatokat

Moszkvából jelentik: (Német Távirati Iroda). Augusztus elsején a Szovjetunióhoz tartozó Mongolia és Mandzsukuo képviselőiből alakult vegyes bizottság Csitában megkezdte a határmegállapító munkálatokat. A moszkvai japán nagykövet és Molotov külügyi népbiztos között tudvalevően nemrég megegyezés jött létre e tárgyban.

A bánsági magyarság vezetői Marta dr királyi helytartónál

A mezőgazdasági munka érdekében, s a békés együttélés biztosítására kívánalmakat terjesztettek elő — A királyi helytartó megnyugtatóan válaszolt a kívánalmakra

Temesvár. Saját tud. A bánsági magyarság képviselői pénteken délben megjelentek a temesi királyi helytartóságon, hogy tudtul adják a magyarság időszerű kívánságait és bejelentésük azokat a nehézségeket, amelyek jelenleg fennállnak. A küldöttséget Kakuk János dr., a Magyar Népközösség bánsági szervezetének elnöke vezette Marta Alexandru dr. királyi helytartó elé.

Már napokkal ezelőtt érlelődött meg annak tudata, hogy szükségessé vált időszerű kérdések előterjesztése, különösen, amikor aztán a *Banater Deutsche Zeitung*-ban hivatalos közlemény jelent meg arról, milyen követelésekkel és kérésekkel léptek elő a bánsági németek. A királyi helytartó utazása előadta a magyar kívánságok előterjesztését, ami aztán most valósult meg.

Kakuk János dr elnök vezetésével megjelentek a királyi helytartónál Peter Janos bánsági magyar képviselő, Asztalos Sándor dr, a Magyar Népközösség bánsági szervezetének főtitkára és Meggyesi István, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet bánsági felügyelője.

Kakuk János dr üdvözölte a királyi helytartót, majd a bánsági magyarság kívánalmainak négy pontban való előterjesztése következett. A bánsági magyarság kérései:

1. A nyári mezőgazdasági munkálatoknál, különösen az aratásnál és a gabona betakarításánál nagy nehézségek mutatkoznak a magyar nép körében, nagyjából a munkaerők bevonulása és az igavonók elvonása által; kéri a küldöttség, hogy abból a célból, hogy a munkaerő pótolható legyen, a katonaság legyen a kiadott rendelet értelmében segítségére a lakosságnak, ami nemcsak egyéni, hanem nemzeti gazdasági érdek is.

2. Kérték a magyarság vezetőit, hogy a rekvirálásokat szüntesse be a hatóság, miután a gazdaságban szükséges eszközök annyira elfogytak, hogy megakad a munka, ha a rekvirációk tovább tartanak.

3. A magyar nemzetiségű hadbavonultak hozzátartozói, akik erre rászorultak; épen olyan anyagi támogatásban részesüljenek, mint bármely más néphez tartozók, a támogatások egész tartamára.

4. Amikor arról értesülünk, hogy fegyvereket juttatnak bizonyos szervezeteknek, a román nép kezéhez s a németek vezetői hasonló kérelemmel fordultak a királyi helytartósághoz, a magyarság vezetői tudni szeretnék, a felfegyverkezésnek s fegyverek kiosztásának mi a célja; mert ha az itt élő magyarság, mely eddig soha semmi jelét nem adta agresszivitásának s a másik két nemzet fegyverhez jut, ezek tudatában népünk megvételemül, esetleges fenyegetéseknek kitéve

érzi magát; kéri a magyarság vezetőit a kormánytól, hogy a magyarság is hasonló engedélyt kaphasson, de ha ez nem lehetséges, vedje meg a kormányzó hatalom a magyarságot minden esetlegesen támadással szemben.

A magyarságnak a maga beadványában felsorolt kéréseit Marta Alexandru dr királyi helytartó készséggel és nagy érdeklődéssel hallgatta meg. Kijelentette, ha valahol szükség van a mezőgazdasági munkák előmozdítására, közöljék vele az illető eseteket és készséggel közbenjár a katonai hatóságoknál, hogy a szükségéseket megkapják a falvak.

A rekvirálásra nézve, mondotta a királyi helytartó, nincsen hatásköre, azok magasabb szempontokból történnek.

Megígérte, hogy a hadbavonultak hozzátartozóinak megsegítése egyforma mértékkel történik. Kivételt, ugymond, nem teszünk, mert ez törvényellenes állapotot teremtene és büntetést vonna maga után. Bármely előforduló konkrét esetet hozzanak bizalommal tudomására.

Ami a lakosság közötti fegyverkiosztást illeti, erre nézve kijelentette a királyi helytartó, hogy nincs tudomása ilyesmiről; de ha tényleg történt is volna fegyverkiosztás, akkor sem irányul ez a magyar lakosság ellen, hanem tisztán azt a célt szolgálja, hogy a nemzeti garda tagjai és a katonai előképzősök kiképzésben részesüljenek.

A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót

BETTY SCHNEIDER;

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszáz ezer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszerűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó. — Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatalában

A jugoszláv sajtó támadja a szabadkőműves páholyokat

Belgrádból jelentik: A jugoszláv sajtó heves támadásokat intéz a szabadkőműves páholyok ellen. A „Sloven” című lap, Korosec volt belügyminiszter lapja, egy fejtegetésében arra mutat rá, hogy a szabadkőművesek állandóan a hit, a hazafiság és a szociális haladás ellen irányult. Ma a szabadkőművesek állításait terjesztik, hogy a Balkánon forradalmakat és háborút szítsanak. Beavatott körökből szerzett értesülések szerint hamarosan bezárják Jugoszlávia szabadkőműves páholyait. Azt is biztosra veszik, hogy Sztójadinovics volt miniszterelnököt szabadlábba helyezik.

Kormányátalakításról tárgyalnak Jugoszláviában

Macsek helyettes miniszterelnök a kormányzó hercegnéi. Orosz kereskedelmi kirendeltség Berlinben

Belgrádból jelentik (Stefani): Pál kormányzóherceg brdói kastélyában fogadta Macsek helyettes miniszterelnököt és Konstantinovic minisztert. Azt hiszik, hogy a megbeszélések a kormányátalakítással vannak összefüggésben.

Belgrádból jelentik: Az állandó belgrádi szovjet kereskedelmi kirendeltség pénteken megérkezett a jugoszláv fővárosba.

KALODONT fogkő ellen

Először csak valami érdeset érzett a fogai mögött, aztán megláztak a fogak és ime most — mily fog hijas szájl! Mindenki így járhat, aki nem tesz semmit a veszedelmes fogkő ellen.

Éppen ezért használjon állandóan Kalodont fogkrémet! Ez az egyedüli fogkrém, mely sulfurizált olaj tartalmánál fogva fokozatosan eltávolítja a fogkővet és megátalja annak újraképződését. Fogai csak akkor maradnak épek és erősek, ha azok fogkőmentesek.

Naponkint újabb angol hajókaravánok pusztulnak el a La Manche-csatornában

A német repülőgépek és gyorsnaszádok újabb teljesítményei. A rossz időjárás se tudja akadályozni a támadások sikerét

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda pénteki harctéri jelentése kiemeli, hogy az utóbbi napok rossz időjárási viszonyai ellenére a német bombázó repülőgépek változatlanul folytatták támadásaikat az angol hajókaravánok ellen. Az angolok szerették volna felhasználni a rossz időjárást arra, hogy különösen erősen biztosított, nagy hajókaravánokat vonultassanak végig a La Manche csatornában. Azt remélték, hogy a német harci repülőgépek nem tudnak felszállni ilyen rossz időben. Ez a reménységük azonban nem vált be.

A jelentés ezután közli azokat az adatokat, amelyek szerint a német légi haderő csak a csütörtöki nap folyamán 63 ezer tonna brit kereskedelmi hajóteret súlyesztett el. A német gyorsnaszádok Anglia déli tengerpartjai ellen intéztek támadást. Egy 10 ezer, egy 7 ezer és egy 5 ezer tonnás felfegyverzett kereskedelmi hajót súlyesztettek el, egy 2 ezer tonnást felgyújtottak. Az angol védekezése sikertelen maradt. A német gyorsnaszádok épségben visszatértek kiinduló pontjaikra.

Részletes jelentés két angol hajókaraván szétszórásáról és elsúlyesztéséről.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda.) Német harci repülőgépek igen rossz látási viszonyok között megtámadták egy angol hajókaravánt és hat nagy hajó közül néhány percen belül egész sor telitalálatot elsúlyesztettek öt hajót, melyek egyenként 2000—5000 tonna tartalmúak voltak. Erről az újabb teljesítményről a Német Távirati Iroda a következő részleteket jelenti:

— Két ellenséges hajókaravánt jelentettek. Az elsőt, noha rendkívül rossz volt az időjárási viszonyok, megtámadtuk és szétszörtük. Később feltűnt a második hajókaraván is, hat nagy szállítóhajóval. Ezek a hajók már Downtől délkeletre haladtak, amikor a német harci repülőgépek felszálltak. Itt-ott kissé felszakadt a felhőtakaró. A

raj-parancsnok felfedezte a karavánt és parancsot adott a támadásra. Közben a német vadászipülőgépek köröket irtak le harci gépek körül. Angol vadászipülőgépek nem voltak láthatók. A Csatorna és Anglia déli partjai felett a német repülőgépek uralkodtak. Miután a német repülőgépek felismerték céljukat, csak másodpercekbe telt, míg az egyes gépek vezetői kikeresték a maguk hajóit. Most az angolok valamit észrevettek a parton Dower közelében. Hallották a német motorok hűgését, látni azonban semmit sem láthattak. A raj-

Angol jelentés szerint az észak-írországi partok mentén is támadás ért egy hajókaravánt

György királynak már másodízben kellett német repülőgépek elől menekülnie

Londonból jelentik: Német repülőgépek az észak-írországi partok mentén megtámadták egy hajókaravánt. A parton légvédelmi ágyutűzet figyeltek meg és sűrű ágyulóvést hallottak. Azt hiszik, hogy brit vadászipülőgépek is résztvettek az akcióban.

Az angol királynak csütörtök este már másodízben kellett a német repülőgépek elől menekülnie keresnie a mindennapos légi támadások megindulása óta. György király éppen fontos hadászati pontokat szemlélte meg, amikor több mint 50 német bombavető közeledett. Légi riadót rendeltek

Kormányok nép nélkül, tábornokok hadsereg nélkül, királyok alattvalók nélkül

Rómából jelentik: Az olasz lapok gúnyos hangu cikkekben foglalkoznak Benes és a volt négyes kormányának angol részről történt elismerésével. A Resto del Carlino megállapítja, hogy a túl-

parancsnok lenyomta a bombakiváltó szerkezetet és a nehéz bomba lezuhant az első hajóra, egy körülbelül 5 ezer tonnás szállító hajóra. Ugy tünt fel mintha a kísérő hajók csak most vették volna észre a német gépeket. Tulkszó volt azonban máshoz, hogy léghárítóikat idejében működésbe hozzák. Az első bomba belefuródott az első hajó testébe. Telitalálat volt. Közben a többi német repülőgép is egymásután dobta le bombáit. Az első ötezer tonnás hajó lángborult és elkezdett sülyedni. A valamivel kisebb második hajót hat találat érte. Fara leszakadt és a hajó lassan oldalra dőlt. A harmadik hajót közepén érte két telitalálat és néhány perccel később már el is tünt a hullámokban. Egy másik hajó kigyúlt és erősen oldalra dőlt. Az ötödik hajó alig két perc alatt sülyedt el. Az angol hajók léghárító lövedékei csak egyetlen német repülőgépet találtak el, de az is visszatért kiindulási helyére.

Félórán tartó légi támadás Gibraltár ellen.

Londonból jelentik: Hivatalosan jelentik Gibraltárból: Ellenséges repülőgépek péntek reggel újból megtámadták Gibraltárt. A támadás félórán át tartott. A szirt különböző részeire bombák estek. Emberáldozat nem volt.

A jugoszláv kormányzó herceg fiai elutaztak Londonból.

Lisszabonból jelentik: (Reuter.) Pál jugoszláv kormányzó herceg fiai Londonból a portugál fővárosba érkeztek. A fiatal hercegek tanulmányaikat végezték Londonban és most hazájukba térnek vissza.

buzgó lord Halifax, amikor elmondotta fanatikus beszédét és imára szólította fel az angolokat, kijelentette, hogy az angolok ügye a kereszténység ügye; ugyanakkor Churchill elismerte Benes

Hailé Szelasszié kormányát. Közismert tény, hogy Benes egész politikai pályafutását a szabadkőműveseknek köszönheti. Az is közismert, hogy a cseh-szlovák köztársaság rövid élete során Benes kitűnt vallásellenes intézkedéseivel. A volt négaról viszont köztudomású, hogy a világ legnagyobb rabkiszármagatója volt. Anglia most ezeket az embereket szeretné visszaültetni régi helyükre.

A *Popolo di Roma* a délkelet-európai rendtéssel foglalkozva kiemeli azt a különbséget, amely

a tengelyhatalmak irányítása alatt végbemenő új rendezés és az angol diplomácia tevékenysége között fennáll. Míg az előbbiek hasznos megbeszéléseket folytatnak az építőjellegű, békés elrendezés kérdésében, azalatt az angol kormány elismeri Benest és Hailé Szelassziét. Anglia tehát olyan kormányokat erőltet, melyek mögött nem áll nép; olyan tartományokat mozgat, akiknek nincs hadseregük s olyan királyokból tart gyűjteményt, akiknek nincs alattvalójuk.

A cseh-morva védnökségi kormány tiltakozó nyilatkozatot adott ki a Benesék londoni kormánya ellen

Prágából jelentik: A Német Távirati Iroda közli a cseh-morva védnökség kormányának nyilatkozatát, mely a többi között ezeket mondja:

— A védnökség kormányának már többször alkalma nyílt arra, hogy felhívja a cseh nép figyelmét néhány cseh emigráns felelőtlen tevékenységére. Ezek az emigránsok biliorlotti jogon külföldön a cseh nép nevében beszélnek. Most Angliában egy cseh-szlovák kormány alakult saját elnökkel. Ez a lépés minden jogalap nélkül. A cseh nép egyetlen illetékes képviselője dr. Hacha államelnök, akit jogszerűen hívtak meg tiszttségére és az általa kinevezett védnökségi kormány. A cseh nép tudja, hogy milyen küldetés illeti meg őt Európában

a győzelmes német kormánnyal együttműködésben. Egységesen áll államelnöke mögött. Híven teljesíti kötelességét a német birodalommal szemben és ettől semmiféle kalandos eszélytől nem enged el. A cseh nép a Führer szavára épít és szilárdan bízik a boldogabb jövőben a nagy német birodalom védnöksége alatt.

A megszállott francia területek helyzete.

Párizsból jelentik: (Havas.) A *Journal* című lap hosszabb cikket közöl a német hadsereg által kettőharmadrészben megszállva tartott Franciaország helyzetéről. A lap megállapítja, hogy a német hadsereg fegyelmezett és korrekt viselkedést tanúsít.

Nagyfontosságú ujabb békeegyezmény jött létre Oroszország és Finnország között

Az Aaland-szigetek katonamentesítése. Katonai átvonuló út biztosítása az oroszok részére Hangő kikötőig

Moszkvából jelentik: Tájékozott szovjet helyen a finn és szovjet kormány közötti meg-egyeződésről a következőket közlik:

Molotov szovjet külügyminiszter és Paasikivi moszkvai finn követ megállapodást írt alá, mely három különböző kérdéscsoportot ölel fel. Ezek: 1. Az Aaland szigetre vonatkozó megállapodás, mely előírja a szigetcsoport katonamentesítését. 2. Korlátozott számú szovjet csapat és katonai felszerelés, valamint utánpótlás szabad átvonulását biztosítja Finnországon keresztül Hangő szovjet tengeri támaszpontig. A szárazföldi összeköttetés kérdését szabályozni kellett, mert a Finn-öböl a téli hónapokban befagy és így megszakad az összeköttetés Szovjet-Oroszország és Hangő között. 3. A finnnek visszaadják mindazokat a gépeket és gyári berendezéseket, amelyeket a háború be-

fejezése után a szovjet részről megszállt területekről a finnnek elszállítottak.

Moszkvában megkezdődtek a beszarábiai németek áttelítetésére vonatkozó tárgyalások.

Moszkvából jelentik: A beszarábiai és észak-bukovinai németek hazatelepítéséről e héten kezdődtek meg a tárgyalások Moszkvában.

Egy majalis utóregzésel Írta: Fazekas Sándor

Délután három órakor kitört a majális. Éjjelkor még teljes erővel tombolt. A földből kiálló fagyókereket vad dühvel tapostuk. Gyakori inlián üvöltések harsogtak túl a hangászok könyörtelen munkáját amellyel azt állították, hogy sohse halunk meg. A hegedű és társai visítottak, nyögtek és kegyelem után kiáltottak. Mindhiába. A hurok szabad kintásra susogást sem tudtak elvégezni, ezért buzgón imádkoztak egy kisebb kaliberű felhőszakadásért. Az erdő lakói a harmadik határban béreltek éjjeli szállást.

En úgy kerültem belé a hacacaréba, hogy a jelettes hatóságom kiküldött a hátralékos adók behajtására, miután a lakosságnak gyenge oldala volt az adófizetés. Eppen akkor érkeztem meg, mikor már javában tódultak az erdő felé. Nem akartam megzavarni a vidám hangulatot, hiszen holnap sem lesz késő. — rángrejtve magam is közéjük vegyültem és segítettem emelni a majális fényét.

Éjjelután egy csinos benszülött leányzóval táncoltam. A haja szőke volt és a szeme természetesen kék. Kissé banális meghatározás, de keréshé volna hihető, ha azt mondanám, hogy a szeme szőke volt és a haja kék. A kicsike nagy hajlandóságot mutatott a hozzám simulásra és olvadt a boldogságtól. Be kellett vezetnem a társalgást.

— Kisasszony nem Salgótarjánból való? — kérdeztem.

Csudálkozva nezett rám.

— Dehogy. Idevalósi vagyok. Miért kérdi?

— Ugy emlékszem, mintha nem láttam volna Salgótarjánban.

— Az lehet. Az ember gyakran téved.

— Szerelem dolgában hogy áll?

Kiutasították az országból a szabotázssal és rombolással vádolt mérnököket

Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter hivatalos jelentést adott ki arról, hogy a legújabb nyilvánosságra hozott német adatok alapján sikerült leleplezni azokat a külföldi egyéneket, akik a román petróleumvidéken rombolást és szabotázst készítettek elő. A letartóztatott francia és angol állampolgárokat előbb a fővárosi rendőrigazgatóságra kísérték, majd kihallgatásuk után eltávolították őket az országból.

A kiutasítottak nagyrésze mérnök és a nagyobb romániai petróleumtársaságoknál voltak alkalmazásban.

A belügyminiszter közleménye szerint az ügyel kapcsolatban még több kiutasítás várható.

Pályázat kántortanítói állásra

A szalacsi római katolikus egyházközség pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

A kántortanító kötelessége a katolikus iskola felsőbb osztályainak vezetése, összes kántori teendők végzése, énekkar megszervezése, iskolán kívüli népnevelés, nevezetesen a nép mezőgazdasági ismeretekre való oktatása, az alakuló gazdakör vezetése.

Díjazása: két szobás-konyhás lakás, mellékhelyiségekkel, 12 méter tűzifa, az iskola-kert fele, 16 hold szántóföld, egy része kaszáló, késpénzben évi 18.000 lei, stóla jövedelem és államségély.

Pályázhatnak katonai szolgálatuknak eleget tett, az állományvet jól ismerő férfi-tanítók. Gazdasági iskolát végzettek előnyben.

A szabályszerűen felszerelt pályázatok augusztus hó 10-ig a salacea-i plébánia hivatalához küldendők.

A plébániai hivatal a kántor-próba idejéről az alkalmas pályázókat kellő időben értesíteni fogja.

Az egy évre megválasztott kántortanítót, kifogástalan működés esetén egy év múlva végelegeti az egyházközség.

A salacea-i (szalacsi) egyházközség iskolaszék. (Jud. Sălaj.)

Kis lábu hölgyek!

A szezonvégi árusításból még meglevő kis számú cipőket a következő 3 napon át további árkedvezménnyel árusítjuk.

REICHARD

cipőáruház

— Oh, hagyja el. Az itteni fiúk mind olyan kinosan jól sikerültek, mintha egy gyárból kerültek volna ki. Unom a sablont. Szeretek egy kis eltérést a szabályoktól.

— Például?

— Mit mondjak magának. Nagyon rokonszenvesnek találok, ha valaki egy kicsit bandzsallit, vagy, ha úgy egy árnyalatnyit csámpos. A mama azt mondja, hogy az ilyenekből lesznek a legjobb férfiek.

— Oh, maga édeske, — rebegtem meghatottan, mert én mind a két kíváncsisággal rendelkeztem.

Valaki rám kiáltott:

— Forgasd meg öcsém.

— Ki az? — kérdeztem a kicsitől.

— Apuka. Nagyon vicces ember. Majd bemutatom a tánc után.

A hangász urak közel jártak a végkimerüléshez és görcsöt kötöttek a nótára. A szőkeség karon fogott és oda vitt az apuka asztalához, aki anyukával sörözött. Ha jól tévedtem, nem épen most kezdték a sörözést.

— Kedves szüleim, bemutatom... Hogy is hívják magát?

— Csemege János, kezit csókolom.

— Csemege János urat.

— No, üljön le Jónás öcsém, — mondotta apuka.

— Mit szól a lányomhoz Cseresznye úr, — kérdezte a mama, anyai büszkeséggel.

— Egy angyal, nagyságos asszonyom. Vénus csak háztartási alkalmazott lehetne mellette. Ugy táncol, mint egy bajadér. Főuri házamban volna a méltó helye.

A mama egészen elérzékenyült.

— Látszik, hogy igazi úri ember. Első látásra felismeri a valódi gyöngyöt.

— Hát még ha tudna milyen gazdasszony. Mind a tíz ujját megnyalhatja utána, aki elveszi.

Látogassa meg a Bécsi Őszi Mintavásárt

1940 szeptember 1-től 8-ig.

Díjtalan beutazási vizum. 60%-os menetdíj-kedvezmény a német birodalmi vasutakon, 50%-os visszatuzási kedvezmény a román államvasutakon, 33%-os menetdíj-kedvezmény a magyar államvasutakon.

A beutazási vizum iránti kérvények 1940. augusztus 9-ig benyújtandók.

Jelentkezés, felvilágosítás és ismertetők: a Vásár bucaresti képviselőjénél: Str. Caima-tei 16, telefon 5.25.33, a német birodalmi vasutak idegenforgalmi irodájánál, Bucuresti. Galea Victoriei 114, telefon 5.12.80 és az ország összes utazási irodái által.

Változások az Irgalmasrend vezetésében

Temesvár. Saját tud. Az Irgalmasrend romániai rendtartományának, valamint egyes rendházak vezetésében változás állt be. A rend romai generálisa a megejtett választások alapján a romániai rendtartomány főnökévé Bokor Kázmért, a temesvári rendház priorját nevezte ki. Eddig tudvalevően Gonda Fausztin tartományfőnök vezette Nagyváradról a rendtartomány ügyeit s hét éves munkája igen gazdag volt eredményekben. Az új tartományfőnököt a rendi generális egyúttal megerősítette temesvári házfőnöki minőségében, úgy hogy az Irgalmasrend romániai tartományának ügyeit ezután Temesvárról intézik, amint az az elhunyt Klinovszky László tartományfőnök idejében is történt. Az új tartományfőnök a háromszéki Köröspatak községben született 1899-ben. Egy évtized óta működik Temesváron s különösen nagy érdeme, hogy elődje, Klinovszky László kezdeményezését folytatta és megvalósította: Temesvár legrégebbi kórházát, az irgalmasrendet korszerű színvonalra emelte s minden tekintetben modern felszereléssel látta el. Nagyvárad házfőnök Linzinger Julián, szatmári házfőnök Jenáki Jakab lett — mindketten Temesváron tevékenykedtek. Rendi tanácsosok P. Ujhelyi Márton eddigi szatmári prior és Gergely Viktor lettek, ujoncok-mestere pedig Paál Zénó.

A nemzetgazdasági miniszter nyugalomra és munkára intette az ipart és kereskedelmet Nagyváradon

Nagyvárad, július hó.
Hirt adtunk róla, hogy Gheorghe Strat nemzetgazdasági miniszter Nagyváradra érkezett. A megyében tartózkodó dr. Tataru Coriolan királyi helytartó, aki Tenke környéki utjáról csütörtök este visszaérkezett Nagyváradra, bevárta a miniszter érkezését.

Péntek délelőtt a bucaresti gyorsvonattal jött meg Strat miniszter George Sandulescu kabinetfőnök kíséretében. Az állomáson Todoru tábornok-prefektus, Chirila polgármester, Sorban Raul tartományi kabinetfőnök, Dumitrescu a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke és a román közelet több más képviselője várták.

A miniszter és kísérete a megyei prefekturára hajtatott, ahol dr. Tataru Coriolan, a Szamostartomány királyi helytartója fogadta. A miniszter itt a katonai és polgári hatóságok vezetőivel szűkkörű értekezletet tartott, majd 12 óra körül a Kereskedelmi és Iparkamarába ment, ahol ekkorra már összegyűltek a nagyvárad közgazdasági élet román reprezentánsai. Ott voltak dr. Zigre Miklós volt miniszter, Nistea Jakab, a Mezőgazdasági Kamara elnöke, dr. Popa Teodor, dr. Maior Miklós és Barna Augustin, a Nemzet Pártjának titkárai, dr. Cadariu és dr. Ciolaca pénzügyigazgatók, Teodor Papoudoff, ion Bancila és még számosan.

Dumitrescu, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke üdvözölte a minisztert és beszédében felvázolta a váradai és biharmegyei ipar és kereskedelem helyzetét és pontos adatokban sorolta fel az iparban és kereskedelemben mutatkozó arányszámokat fajjal megosztás szerint. Rámutatott százalékos megjelölésben arra is, hogy mi az arány a román, a magyar és a zsidó részvételre az itteni kereskedelemben és iparban. Biztosította a minisztert, hogy a gazdasági életnek ezek a részesei odaadó igyekezettel támogatják az államot, az ország érdekeit a mai megpróbáltatások napokban. Kiemelte, hogy az elmúlt idők során a kereskedelemben és iparban 70 százalékos emelkedést ért el a román elem. Ez is bizonyítéka annak az irányzatnak, amelyet

sikerült a Kamarának megvalósítani. Kérte a miniszter támogatását a különleges nehézségek megszüntetésére, a rekvirálások enyhítésére és a vasúti vagonhiány feltétlen csökkentésére.

Gheorghe Strat miniszter hosszabb beszédben válaszolt az üdvözlésre és hangsúlyozta, hogy Gheorghe Strat miniszterelnök maga küldte őt a határmenti városokba, hogy megértesse a közgazdasági élet tényezőivel a kormány felfogását és intencióit e kivételes időkben.

A miniszter azzal kezdte beszédét, hogy baráti emlékek fűzik Nagyváradhoz. Az az óra, amelyben régi ismerőseit viszontlátja rendkívüli jelentőségű Románia számára is. Az ország mai kormánya tisztában van ezzel és a különleges körülmények, természetszerűleg kivételes figyelmet követelnek. Célja, hogy érintkezésbe lépjen az itteni kereskedelem és ipar képviselőivel és valamennyinek habozás nélkül hozza tudomására, hogy az idők e lázas pillanataiban egyetlen érdeke van az országnak: a nyugodt munka folytatásának biztosítása. Jelenléte hangsúlyozni kívánja itt a nyugati határmentén, hogy a kormány és az egész ország minden jószándéka és minden ereje változatlanul az itt élők rendelkezésére áll. Meleg felhívással fordul a város és a vármegye egész lakosságához, kereskedelméhez és iparához, hogy mindenki ott, ahol áll és mindenki ott, ahová munkafeladata szólítja, tegyen eleget kötelezettségeinek, zavartalanul folytassa iparát és kereskedelmét a maga üzemében, vagy boltjában, mert ezzel az ország érdekeit szolgálja. Rendkívüli nehézségek között vette át a mai kormány az irányítást és jól látja a nehézségeket, amelyek a gazdasági életre szakadtak. De most egyetlen feladat hasonlít mindenki: a kötelességtudás és az a meggyőződés, hogy senki se szabad ott hagyni munkakörét és aszként az ipar és kereskedelem oly fontos hivatását.

— Egy új világ születik most Európában — folytatta a miniszter — és mi ebben a világban prosperálni akarunk. Ez a prosperitás biztosítja az önk jövőjét. S hogy ez megvalósítható legyen, ehhez kell mindannyiunknak odaadó igyekezete. Kétségtelenül e területen Délkelet-Európának a románságnak jogai vannak, amelyekhez ragaszkodunk. Világos, hogy belső fejlődésünk egyik biztosítéka a megfelelő egysúly megerősítése. De ezt tárgyilagosan, tudományos alapon, körültekintéssel és szenvedélytől mentesen óhajtuk megoldani. Nem engedünk teret a szenvedélytől fűtött agitációnak, mert nyugalomra és békés munkalehetőségekre van szükségünk. Külpolitikai vonalvezetésünk a tengely-hatalmak felé irányított bennünket és nekünk érdekünk, hogy valóban jelentékeny gazdasági értéket reprezentáljunk.

Ezután rátért a miniszter különböző szükségletek kielégítésére, a parasztság támogatására s általában az agrár szempontok figyelembe vételére. Közölte, hogy a gabonatermékek arát megfelelően emelni fogják, gondoskodni fog a kormány a vasúti vagonhiányok megszüntetéséről és azt a nagyfotosságu bejelentést is tette, hogy a kormány elhatározta az elsőrendű cikkek termelésénél szükséges eszközök, állatok, járművek rekvirálásának megszüntetését, illetve az erre vonatkozó intézkedéseket mátol kezdve a katonai hatóságok kizárólag a nemzetgazdasági miniszterium útján eszközölhetik. Nem nézheti tétlenül a kormány, hogy az ország fontos jövedelmi forrásai az ilyen blokádok miatt csökkenjenek, mert ebből magára a nemzetvédelemre is kár háromlik. Végül ismét felhívást intézett a kereskedelem és ipar képviselőihez és a zavartalanul nyugodt munka fontosságára hívta fel figyelmüket.

Délben a Casa Nationalában közélet volt, amelyen a váradai polgári és katonai hatóságok, valamint a gazdasági közintézmények vezetői vettek részt és megjelent az ebéden dr. Tataru Coriolan királyi helytartó is.

Gheorghe Strat miniszter délután gépkecsint dr. Tataru Coriolan kíséretében elutazott Szatmárra, ahonnan szombaton folytatja útját Marosossziget és Beszterce felé, hogy az északnyugati határvidékeken is látogatásokat tegyen.

A kultuszminiszter Bucuvinába utazott

Bucurestiből jelentik: A bucarestii rádió közli, hogy Radu Budisteanu kultuszminiszter repülőgépen Moldvába és Bukovinába utazott az ottani kólostorok meglátogatására.

— tódította apuka. — Jobban tud haját vágni, mint én.

— Tessék? Haját vágni?

— Igen. Most tudja meg Jákob öcsém, hogy én Melák Alajos köz és váltó fodrász vagyok itt helyben. Ez pedig a becses nőm, Melák Alajosné, született Kezelevonó Rozália. Maga mellett pedig a leányom született Melák Didó. Magának mi a mestersége?

— Allami végrehajtó vagyok. Bocsánat.

— Allami ítélet végrehajtó? Attól még lehet jó ember. Hanem úgy látom, hogy a haja megérett az ollóra. Keressen fel holnap a műteremben és olyan formás fejet vágok magának, hogy az édes anyja is azt fogja rá mondani, hogy ez már döfi.

— Tenyleg nagy a haja, — erősítette meg Didó is — és szakszerűen beléborzolt. — Jöjjön el holnap ötkor és levágjuk.

A Didó meghívásának nem tudtam ellenőlni és másnap pontosan megjelentem a Melák úr műtőjében. Udvariasan érdeklődtem a kedves mama és Didó hogyléte felől. Melák úr csak hálványosan emlékezett reám, távolról ködlöttem neki. A műtőszéken megfordította a párnát és belé tessékelt. Az ollóval rövid csatogtatási előgyakorlatot végzett. Közben a szájához emelt egy üveget, amely „Kölni víz” feliratot viselt. Nem ütköztem meg rajta, mert azt hittem, hogy a borbélyok operáció előtt kölni vizet szoktak inni.

— Mondja Melák úr, tudja maga vágni az ilyen felfelé fésült frizurát? — aggályoskodtam.

— Én ne tudnám? Én, aki az egész csendőrszárnyparancsnokságot nyírom. Minden valamirevaló csendőrkáplár ezt a frizurát hordja. Garantálom, hogy felőra mulva csak a tollas kalap fog hiányozni a fejéről.

Melák úr munkához látott és a fejem tépésről lépésre kezdett átalakulni közbiztonsági fejjé. Mikor félig megvultunk, hirtelen megtorpant.

— Ejnye most jut eszembe, hogy engemet várnak. Szinte el is késtem — és letette az ollót.

— No és mi lesz envelem?

— Ne tessék félteni; uraságod szakszerűen be lesz fejezve.

Azzal kiszólt egy kukucsáló ablakon:

— Didó, gyere csak be. Itt van Jeremiás úr. Didó bejött és én udvariasan meghajtottam előtte a félig kialakult fejemet, amely úgy nézett ki, mint a világ a teremtés harmadik napján, vagy mint a mai Európa.

— Fejzed be ezt az urat, kislányom, — mondotta Melák úr és elviharzott.

Didó kézbe vette a hajelharító üteget és egy terepszemlét tartott a fejemen.

— Nem jó. Határozottan nem jó, — állapította meg. — Nincs meg a művészi összhang. Maga egy kissé bandzsált, ami egyébként rendkívül jól áll magának, de ehhez a la Szatmári Jóska frizura illik.

— Megláthatnám Szatmári Jóska előzőleg?

— Sajnos, reggel kiment a szőlőbe.

— Véletlenül nem hagyta itthon a fejét?

— Nem gondolnám.

— Akkor gyereünk. Én megbizok magában.

Didó teljes ügybizalommal feküdt a munkába. Úgy aprította a hajamat, mint Kinizsi Pál a törököt. Közben hegyesszögből, derékszögből, tompaszögből többször szemügyre vet. Hogy festek így, hogy festek úgy. Aztán elhangzott a záró akkord.

— Kész!

Megnéztem magam a tükörben. Balról sikerült csendőrkáplárt mutattam, jobbról Szatmári Jóska. Az általános szemle után felsőhajtottam:

— „Szegény anyám, ha tudta volna, dehogy szült volna a világra engem!”

— Mi az, talán nincs meglegedve? — sértődött meg Didó.

— Egyszerűen el vagyok ragadtatva.

Nagyobb bizonyosság kedvéért megöleltem és megcsókoltam Didót. Ritka eset, hogy a vendég megcsókolja a borbélyt. Aztán letettem harminc lelt az asztalra.

— Kérek még egy ötvenet — csicseregte Didó.

— Még egy ötvenet?

— Igen. Ötven fillér, amiért megölelt; egy pengő, amiért megcsókolt. Ez jár nekem.

Elmenőben már nem mertem se megölelni, se megcsókolni Didót.

Prohászka és Mailáth

Két apostoli lélek megható barátsága

Már hirt adtunk arról, hogy most jelent meg a kiváló erdélyi történetíró, Biró Vencel tollából Mailáth püspök életrajza. Az illusztris szerző engedélyével közöljük az életrajz egyik fejezetét, amely Prohászka püspök írásainak indexre való helyezéséről és Mailáth püspökhöz fűződő barátságáról közöl érdekes részleteket.

Prohászkanak egyes művei több ízben néhez tárgyuk és emiatt előálló homályosságuk miatt különböző megítélésben részesültek. A Föld és Ég című művét illetőleg Mailáth 31. 1903-ban egy bírálatról értesítette. Prohászka e bírálatot hozzá nem értő ember véleményének minősítette. Egyetemi tanárok bírálatára hivatkozott, akik egész másképpen ítélnék.

A különböző megítélések hatása alatt püspöki kinevezésekor a bécsi nuncius mérsekletre és óvatosságra intette őt. Prohászka megköszönte a figyelmeztetést és amint Mailáthnak tréfásan írta, javulást ígért.

Az index kongregáció 1911 június 6-iki határozattal három dolgozatát indexre tette. Ezek: Az intellektualizmus túlhajtásai, Modern katolicizmus, Több békességet. Legalaposabb ismerője, dr. Schütz Antal egyetemi tanár szerint a szigorú ítélletre a munkákban előforduló homályok adtak okot. Felhívta a figyelmet arra, hogy Prohászka annyira az apostolkodásra adta magát, hogy a fejlődő teológiai irodalmat nem kísérte eléggé figyelemmel.

S Mailáth püspök, mint Schütz kifejezi, Prohászkanak Esztergomban is odaadó leve, ezekben a nehéz időkben is előkelő jellemességgel mellette állott.

Két héttel az indexre tétel után levele ment már a pápához, amelyben az eset megdöbbentő hatását vázolta. A három mű indexre tétele, úgymond, szomorúsággal és ámulattal töltötte el azokat, akik az Egyházzal együtt éreznek. Prohászka ugyanis a magyar püspöki kar gyöngye, az apostoli lelkület mintaképe, akit csodálnak és nem ritkán követnek azok is, akik az Egyházon kívül vannak. Az Egyház ítélését tisztelettel fogadják, de félős, hogy ez eljárás a püspököt elkedvetleníti, a katolikus hívők hűségét meg az egyházi többség iránt kisebbiti. Az orvosság rosszabb lesz a betegségnél.

A következő hónapban meg már Rómába utazott ez ügyben. Július 27-én P. Essernél, a kongregáció dominikánus titkáránál, tett látogatást, aki Prohászkanak munkáiról előtte általában nyilatkozott. Modernista kifejezéseit, úgymond, nem lehet megérteni. Nem szól a kegyelmi életről és annak eszközeiről a modern katolicizmusban. Az én, öntudat folytonos kiemelése, a kegyelmi eszközökről való hallgatás értéktelenné teszi azokat a gyakorlati hűlétre. Jó lenne, ha többi iratát is visszavonná és ezután érthetőbben fejtené ki az igazságokat.

Mailáth ezután másoknál tett látogatást. Ezek közül Ferrata bíboros a Congregatio de Sacramentis prefektusa úgy gondolta, hogy Prohászkat Rómába kellett volna hívatni és vele megérteni, hogy így írni veszélyes. XIII. Leó idejében egy francia püspök volt hasonló helyzetben. A kongregáció két órát tárgyalt vele, mire a püspök visszavonta a tanait és nem lett semmi bántódása.

A következő nap Mailáth Della Volpe bíborost, az index kongregáció prefektusát kereszte, de a bíboros nem volt Rómában, Merry del Val államtitkárval azonban beszélt, aki olvasta a kongregáció jelentését. Nagyteknitelyű teológusok összehangzó állítása szerint, mondotta, a félreérthető tanok egész halmaza fordul elő Prohászka írásában. Magyarországból jött a feljelentés, tekintélyes emberek részesei benne. Nem szükséges, hogy Prohászka elégtételt adjon, hanem azon kell lennie, hogy másképp írjon. Rampolla bíboros érdeklődéssel hallgatta Mailáth előterjesztéseit, de nem igen nyilatkozott a dologról. Respighi bíboros is inkább hűbuzgalmi dologról beszélt érdekesen. A püspököt e látogatásaiban dr. Vezér László és Rész János erdélyegyházmegyei papok kísérték.

Mailáth a pápával magával nem beszélhetett, mert beteg volt. De levelezett vele és Prohászka számára a pápa kegyességét sikerült is biztosítani. Ennek jeléül a pápa Bressan titkos káplánja útján arcképét küldte neki, hogy azt Prohászkanak adjon át.

Mailáthnak Prohászkaról itt-ott hangoztatott dicséret szavai és a pápától kieszközölt arckép, az index kongregáció tagjaiból a nemtetszés érzelmeit váltották ki. A kongregáció — tekintélyének megóvása végett — nem is mulasztotta el, hogy rosszallását a püspök előtt ki ne fejezze. A kongregációnak főleg egyes sajtótermékekben megjelent céltatos beállítások nem tetszettek.

Az ügy így nem aludt el. A következő 1912 évben, a hírek szerint, Prohászkanak A Magaságok felé c. könyve került az indexre tevés veszélyébe. E hírről Prohászka nagyon izgatott lett. Nem magát tekinti, úgymond, hanem az ügyet. Magas pártfogókat mozgatót tehát meg a baj elhárítására. Prohászka tisztelettel Mailáthot is támogatásra kérték. Az indexre tétel elmaradt, amiben Mailáthnak is szerepet tulajdonítottak.

Mailáth a levelet, amelyet ez ügyben a pápától kapott, elküldte Prohászkanak. Ezt a levelet megköszönve írta Prohászka: Látni a levélből, hogy a pápa igazán szereti Mailáthot. Ő örvend, hogy újabb elmarasztalás nem történt és részéről erre nem is ad okot. A könyv nem azért jelent meg approbáció nélkül, mert befolyásoltatni engedte magát illetéktelen elemektől. Jól esett neki, hogy Mailáth az ő ügyét felkarolta és az olaszok intézkedését megakadályozta. Nem ismerik viszonyainkat, mondotta. A pápának szánt levelet már megírta és el is küldte. Könyvet nem ír és ha meg is teszi, kiváló emberek bírálatára alá bocsátja.

Prohászka 1913-ban maga is elment az Örök Városba, ahol a pápa őt is szívesen fogadta. Itt sajnálkozását fejezte ki az indexügyben, amire a pápa kegyesen felelt, hogy a püspök előtte teljesen tisztán áll.

Mikor azonban 1914-ben Hossu Vazui püspök Rómában járt, a pápa, bár, Hossu szerint, igazán atyai szeretettel beszélt Mailáthról, az ő nagy érényeiről és érdemeiről, mindamellett elmondotta, hogy a püspöknek Della Volpe bíboroshoz írt levele rossz hatást váltott ki. Hossu püspök úgy vette észre, hogy a Szentatya Pro-

hászkaival szemben még mindig elfogult. Erre ő, tudatta Hossu püspök, Mailáth mellett szerényen, de határozottan sikraszállt, kiemelve rendkívüli érdemeit. Említette a pápának, hogy milyen csapás lenne a magyar katolicizmusra, ha két ilyen szent püspöke elkedvetlenedne.

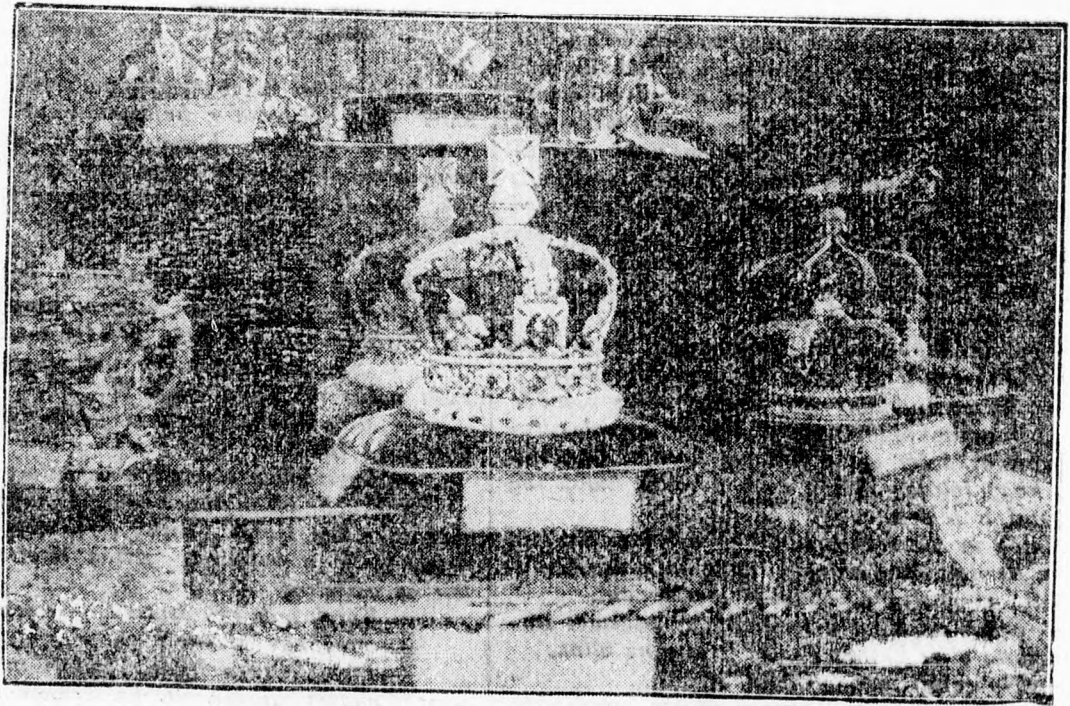
Szavai, ahogy látta, nem maradtak nyom nélkül. Ugyanez áll az államtitkárral való beszélgetésére is. De jó volna, vélte, ha a Prohászka modernizmusáról táplált balvélemények véglegesen eloszlanának Rómában. Ilyen irányban talán a primás is hathatna.

Prohászka, amikor Hossu leveléről értesült, úgy gondolta, hogy annak szeretete kelle-ténél jobban akadt fenn azon, mintha ő róla még mindig rossz véleménye lenne Rómában. Hisz a pápa az ő látogatásakor megmondta volna, ha szívében lett volna sajnóbb seb. Ha ír a pápának, mindenesetre megemlíti a Volpe-féle levelet, de talán csak érintve azt.

Mailáth azonban a maga önfegyelmzésében nem tudta elviselni, hogy a pápa őt a legcsekélyebb mértékben is hibáztassa. Egyházmegyéje helyzetét ismertelve, részletesen kifejtette tehát, mi készítette őt a Prohászka érdekében való közbelépésre.

A kongregáció figyelmeztetését, úgymond, Isten különleges ajándékának tekinti. Amikor a levelet kapta, egyházmegyéje látogatásával lévén elfoglalva, választát éretten megfontolni nem tudta, tiszteletből azonban azt későbbre nem halasztotta. Így történt, hogy válasza az oktalmi mentegőzésnek és nem a fiú alázatosságának formáját mutatja. A székesfehérvári püspökhöz, mint a lelki élet mesteréhez és a püspöki érények élő példaképéhez, hálás lélekkel ragaszkodik ugyan, de miatta sajtó ítéletét akkor sem helyezte volna előtérbe, ha a kongregáció igazságtalanul, vagy meg nem gondoltan járt volna el, csak a büntetés gyógyító hatását illetőleg volt aggodalmak közt, mert az ilyen elintézés a katolikus ügynek Magyarországon kárára lehetett volna.

Mint aki szavaira és cselekedeteire nem ügyel kellőképpen, ez eset kapcsán a világi többségekkel szemben érzett hibájáról is önvallomást tett. A jövőben jobban ügyel véleménymondásaira, ígérte, bárhol is teszi azokat, nehogy a világi hatóság előtt gyűlölködőnek mutathatók. Megvallja ugyanis, hogy talán a függetlenség hamis szeretetéből, bizonyos hiú tetszelgésből, a kelle-ténél legalább is kisebb tiszteletet mutatott azok iránt, akik az állami életet vezetik. Nagyravágyás, Istennek legyen hála, sosem kergette a lelkét. A Szentatya bocsásson meg neki és áldja meg törekvéseit, hogy így ő a lelkek mindennapi gondozásában Istennek tetszését keresse és széles egyházmegyéje kormányzását mindig szem előtt tartsa.

Az angol koronaékszerek, amelyeket már régebben Kanadában helyeztek biztonságba.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRÁLY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lél.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénkebb nyugati, északnyugati szél, felhőátvonulások, több helyen eső, zivatar. A hőmérséklet alig változik.

Egyházközségi választmányi tagok kinevezése. Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök a helybeli józsefvárosi egyházközség választmányába a maga részéről is tagokat nevezett ki. A püspök az előterjesztés alapján a választmányba kinevezte: magyar részről Erhardt Péter, Horváth Ferenc és Röhlik Ferenc, német részről Marschall Jakab, Kunst Sebő és Schneider József egyházközségi tagokat. Miután illy módon a választmány létszáma teljes, az új választmány első ülését kedden este tartja meg. Előzőleg, vasárnap délelőtt fél 12 órakor a legutóbb megválasztott vezetőség leteszi az előírt hivatali esküt.

CSAK A NEMZET PÁRTJÁNAK TAGJAI VEHETNEK RÉSZT A KERESKEDELMI KAMARÁK VEZETŐSÉGÉBEN. Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi kamarák szövetségének rendeletére 1940 július 31-ig egybe kell gyűjteni azokat az adatokat, melyek a kamarák vezető bizottságai tagjainak a Nemzet Pártjába történt beiratkozására vonatkoznak. Azokat, akik nem iratkoznak be a Nemzet Pártjába, 1940 augusztus 1-én törlik a vezető bizottságok tagjainak sorából.

Szigoru vámvizsgálát alá vonják a Beszarábiába visszatérő zsidó utasokat. Galatiból jelentik: A „Romania” című lap jelentése szerint, az utóbbi napokban tovább folyt a Romániából a Szovjetunióknak átengedett területekre költöző zsidók repatriálása. A hatóságok Galatiban, ahonnan a Beszarábiába utazókat uszályhajók szállítják Renibe, szigorú vámvizsgálatot vezettek be, mert az utasok legtöbbször megengedett összegben felüli román pénzt, sőt idegen valutát és más értéktárgyakat is visz magával.

Lebélyezésre postai uton is be lehet küldeni a petróleumrészvényeket. Bucurestiből jelentik: Az illetékes hatóságok közlik, hogy a lebélyezésre kötelezett petróleumrészvényeket postai uton is be lehet küldeni lebélyezésre. A postahivatalok augusztus 1-től kezdődően fogadnak el petróleumrészvényeket. A részvénytulajdonosok elismervényt kapnak a részvények átadásáról s a részvényeket láttatás után ugyancsak a posta juttatja vissza.

Huszonhat éve tört ki a világháború

Milyen hihetetlen gyorsasággal repül az idő. Immár 26 éve annak, hogy 1914 június 28-án Sarajevóban eldördült Princip Gavrila szerb diák revolvere s Ferenc Ferdinánd és Hohenberg Zsófia holtan buktak hátra a gépkocsiban. Európa riadtan rezzent fel erre a revolverdörrenésre, — mert jól tudta mindenki, hogy ezután már nem tartható fent az európai egyensúly és következik a háború. A sarajevói merénylet után, július 23-án ultimátumot intézett az akkori Osztrák-Magyar Monarchia Szerbiához s mivel erre nem kapott kielégítő választ — most 26 éve — 1914 július 28-án megüzent a háborút Szerbiának. S ezzel elindult Európa azon a katasztrófilis lejtőn, amelyen 26 éven át sem sikerült megállnia, hiszen a szó teljes értelmében vett békeállapot még ma sem következett be. A világháborút újabb háborúk követték egészen napjainkig. De huszonhat évvel a világháború kitörése után, a régi államrendszerek romjai fellett talán végre mégis feldereng az új, erős, szociális alapokra fektetett béke s új életformában megtalálhatja az emberiség mind azt, amit huszonhat éven át fegyverrel a kezében hiába keresett. (h. 5.)

REGGEL NYOLCÓRÓTÓL ESTE NYOLCÓRÓTÓL NYITVA KELL TARTANI A TEMPLOMOKAT. Bucurestiből jelentik: Radu Budisteanu vallásügyi miniszter legutóbbi felülvizsgáló útjának tapasztalatai alapján, rendeletet adott ki, amely szerint az összes keresztény felekezetek templomait mindennap reggel 8 órától este 8 óráig állandóan nyitva kell tartani. A papok kötelesek intézkedni, hogy a kegytárgyak kelő őrzést alatti legyenek.

Litvánianban be kell szolgáltatni minden magántulajdonban levő fizetési eszközt. Vilnából jelentik: A litván kormány rendeletet adott ki, mely szerint július 27-ig az állami bankba be kell szolgáltatni minden magántulajdonban levő külföldi fizetési eszközt, valamint aranyat és ezüstöt. Ezeket az értékeket napiáron váltják be.

Albít igazoltak a rablói kosság gyanúsítottjai. Temesvár. Saját tud. Temesújfalú községben a tavasszal borzalmas módon meggyilkolták Wachtel Henrik nyolcvanhét éves gazdálkodót s a pénzes szekrényből százötvenezer leit rabolták el. A csendőrségi nyomozás adatai szerint a rablói kosság értelmi szerzője egy Pista Gheorghe nevű ember volt, Wachtel régebbi bérese, míg a tettet Potarniche Jon, Rosca Nicolae és Inoveanu Florea követték el. Csak nemrégiben hosszabbította meg a vádtanács a gyanúsítottak vizsgálati fogságát további harminc nappal. A vádtanács tárgyalásán az ügyész azt is kiemelte, hogy Pista Gheorghe ellen halálbüntetést kell kérnie. Ebben az ügyben most szenzációs fordulat történt. A gyanúsítottak azzal védekeztek, hogy a rablói kosság idején odahaza tartózkodtak s ezt tanukkal is igazolhatják. A vizsgálóbíró most hallgatta ki a bejelentett tanukat s vallomásuk alapján a négy gyanúsított alábbiét beigazoltnak látta. Ezen az alapon aztán úgy Pista, mint a többi három gyanúsított azonnal szabadlábra került.

Feljegyzések

Jugoszláviában mostanában a szabadkőművesekre került a sor. A lapok heves kirohanásokban eleventik fel azokat a vádakat, amelyek különösen a világháború után az egész világon elhangzottak, bebizonyosodtak és amelyek alapján minden állam leszámolt a maga szabadkőműves maffiájával. A jugoszláv sajtó azzal való dolgoz most a jugoszláv szabadkőművességet, hogy áskálódik a balkáni béke ellen forradalmak és háború szításával. Rémhíreket terjeszt és ezzel árt a béke ügyének. Tagjai befolyását arra használja fel, hogy a megértés és kiegyezés szellemét akadályozza.

Különös dolog ez a szabadkőművesség. Mint a népmesék kísértete, miúgy a sejtelmes, titokzatos és végzetes tizenkettedik órában lép a színpadra félelmetesen és ellenállhatatlanul, hogy ártalmára legyen minden jó ügynek, hogy elhintse a konkolyt a jóakaratuak és jóhiszeműek tiszta vetésébe. Sokat írtak már a szabadkőművességről. Pontos adatok, névsorok, számadatok és eredmények alapján igyekeztek felmérni és megismerni igazi lényegét, célkitűzését és természetrajzát. Azokban a pontos adatok dacára is mindig megmaradt a maga titokzatoságában, a maga rejtelmes ismeretlenségében. Tagjai között vannak a legmagasabb és legbefolyosabb férfiak megkönyékezik az egyházi férfiakat is, különösen azokat, akiknek hitbeli megalapozása és megköttöttsége nagy kilengéseket engedhet meg. Kivetik hálóikat azokra, akik magas közjagztási helyeken eredményesen szolgálhatják a teljesheték a páholyok kívánságát. Valóságos terrorral veszik körül azokat, akik a páholyok homályába merészkednek tekinteni és világosságot derítenek a sötét üzemekre.

Ha valaki átgondolja ezt a nagy apparátust, nagyon hajlamos lesz arra, hogy az egész páholykodás mögött valami nagy ügyet sejtjen. Pedig kár ilyesmire gondolni. Érdekszövetség az egész szabadkőművesdi. A szertartások, formaszabályok, keleti és nyugati babonák sületlen ostobaságai csak megtévesztő külsőségek. A célkitűzések is esetről-esetre, időről-időre változnak. Hadiipari érdekeltségek, zsidó ügyek körömszakadtáig való védelme, egészséges, építő, népi, nemzeti és nemzetközi gondolatok, irányok elgáncsolására, hit, erkölcs és tisztesség kinyugolása: ebből tevődik össze a titokzatos program.

Vannak a páholyokban jóhiszemű megcsédltek is. Ezeket szertartásos ostobaságokkal nagyhangú humanista szövegekkel kábítják el és arra használják fel őket, hogy jóhiszemű, de ostoba becsületességükkel takarják a maffia sötét bűneit.

Jelenleg Jugoszláviában élénkült meg a páholyok kifüstölésének mozgalma, de mindenütt folyik valamilyen formában. Az bizonyos, hogy a világ sok sötét büntöl szabadul meg, ha ezek a vakondokok a régiségek muzeumba kerülnek elrettentő példaképpen. (k. n.)

Mérsékelt árban már csak rövid ideig kaphatók nyári cipők, szandálok, szandalettek

SOLDURI

cipőüzletben, Oradea, Alexandri-utca 6 sz.

Perujtás után felemtették az elítélt mezőgazdasági kamarai tisztviselőket. Temesvár. Saját tud. Sabin Mihai mezőgazdasági kamarai elnököt annakidején különböző visszaélések címen hat évre itélték. Ugyanakkor egy-egy évre elítélték Serban Jon pénztárost és Farcasanu Vasile főkönyvelőt. Az ítélet jogerőre emelkedett. Serban és Farcasanu perujtási kérelmet terjesztettek be és arra hivatkoztak, hogy az elnöknek kifizetett százötvenezer leit szabályszerű iratok alapján adták ki. A miniszterium most a két tisztviselő állításait igazolta. A törvényszék erre a pénztárost és főkönyvelőt felemtette. Sabin Mihai elnök is perujtást kért. Miután azonban a miniszteriumból a vizsgálati ügyiratok még nem érkeztek meg, a tárgyalást bizonytalan időre elnapolták.

Helyreállt forgalom. Temesvár. Saját tud. A vasut az Arad és Lőkősháza közti forgalomban feloldotta a 2069. és 2074. számú személyvonatokra nézve átmenetileg elrendelt korlátozásokat. Ez a két vonat a legutóbb csak Kúrtóság, vagyis a határig közlekedett, most aztán újból Lőkősházáig közlekedik.

Kitűnő a letermés. Bucurestiből jelentik: Az Argus című lap értesülése szerint a letermés kitűnő eredményt ígér. Az új termés felveszi a versenyt a németországi, lettországi és hollandiai termékkel. A tizennégyezer bevetett hektár körülbelül ezerkétszáznegyvenegy vagonynyi termést hoz, vagyis kivételesen jó. A kedvezőtlen idő késleltette a gyapot növekedését. Valószínű, hogy a huszonkétezer hektárnyi bevetett terület ezerhatszázötven vagont fog eredményezni.

A MAGYAR NÉPKÖZÖSSÉG VISSZAKÉRI A VOLT MAGYAR PART KÖNYVEIT. A Magyar Népközség bányási szervezete felszólítja mindazokat, akik a volt Magyar Párt, vagy ifjusági tagozat könyvtárából könyveket kölcsönöztek, hogy ezeket haladéktalanul szolgáltatassák be a Magyar Népközségnek a Magyar Házban lévő irodában. Ezek a könyvek ugyanis ma a Magyar Népközség tulajdonát képezik. A sürgős beszolgáltatás a könyvtár rendezése miatt fontos.

TÖBB FÜRDŐHELYEN MEGENGEDTÉK A SZERENCSEJÁTEKOT. Bucurestiből jelentik: Sinaia, Mamaia, Herkulesfürdő, Slănic, Eforie, Vizaakna, Szováta és Olănesti fürdőhelyek magánkezelésben szerencsejátékokat szervezhetnek az egészségügyi és népjóléti miniszterium által megállapítandó feltételek mellett. A játékokban nem vehetnek részt kiskorúak, köztisztviselők és az illető helységek lakosai.

A magyar folyambajnokság nyertesel. Budapestről jelentik: A magyar folyambajnokságot Gróf (Ute), a női bajnokságot Vámos (FTC) nyerte. Grón elsősege ellen óvást jelentettek be.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ALCATRAZ FOGLYAL.
DORIAN: I. VALCER KIRÁLY. II. A SIVA-TAG ÉRME.

Jávca Béla cínactja

Beavatott az oroszlánszelidítő az állatidomítás titkaiba

Az állatok kedves, okos, tanulékony lények és valósággal kinevetik azt a társukat, aki elhibázza a mutatványt

A közönséget csak akkor lehetne visszaszékelteni a cirkuszba, ha a szelidítő minden este széttépetné magát az oroszlánossal

Nagyvárad, július hó.
Bukarestben találkoztam vele először, a Piccadillyben, ahol mindenki csak Béla bácsinak nevezte. Törzsvendég volt a kávéházban: a nap minden szakában kitaratóan ott ült, fekétezett és vitatkozott, mint annyi más, akiket az ember egyszerűen törzsvendégeknek, örökös kávéházi úlnokoknak könyvel el, anélkül, hogy valaha is érdeklődne foglalkozásuk iránt. De Béla bácsitól mégis megkérdeztem egyszer, hogy mi a mestersége, bár ez nem illik a Piccadillyben, — s akkor nagy volt álmétkodásom, mert azt felelte:

— Oroszlánszelidítő vagyok.
Mintha csak azt mondta volna: Könyvelő, tanár, vagy cipőfésűkészítő.
— S hol szelidít? — kérdeztem.
— Most, pár hónapig pihenek.

Az oroszlánszelidítő — születik

Aztán hosszú évekig nem láttam Béla bácsit, pedig mind készültem, hogy kikérdezzem egyszer mesterségének titkai felől. S most Váradon találkoztam vele. Itt a Royal kávéház törzsvendége.

— Megint hűtlen lett az oroszlánja-hoz?
— Végleg, — felelte. — Nyugalomba vonultam... nyugdíjitalanul.
Asztalához ültem a Royalban és faggatni kezdtem.

— Mondja már, Béla bácsi, hogy került erre a pályára?

— Az oroszlánszelidítő... születik. — jelentette ki nyomatékkal. — Nem lehet más-ként. Muszáj neki.

— Bizonyára már gyermekkorában megnyilatkozott az állatok iránti érdeklődése... Szerette becézni vagy talán... kínozni őket?

— Se egyik, se másik. De ez hosszú moka. Egy emberi sors végzettszerű kialakítása. Nem részletezem; erről könyvet írok, majd elolvashatja.

Alaposan szemügyre vettem Béla bácsit. Vállas, zömök, hatalmas mellkasú ember. Kemény metszésű arcú van, tekintetében van valami érezhetőleg magára erőszakolt zordon határozottság, valami affektált szilárdság, ami lágy és szelíd lelket takar. Ezt azonban egy oroszlán nem veszi észre...

Aki kilóval méri a poíonokat...

Megkérdeztem, hogy történik az oroszlánszelidítés. Érdekes szakelőadást tartott. Elemében volt.

— Oroszlán vagy tigris, — a szelidítés, az idomítás módszere szempontjából egyremegy. Van egy hat méter hosszú, úgynevezett drukk-ketrec, amely gombnyomással lebecsátható vaslappal két részre osztható. Ebbe beeresztik az állatot és nem adnak neki enni. Napokon át. Az állat dühöng, toporzékol, szét akarja zúzni bőrtőnetét, de napról-napra fogy az ereje. A szelidítő állandóan a ketrecnél tartózkodik egy különleges mérőkészülékkel időnként megméri az állat mancsütőerejét. A teljes erőben lévő állat ütőereje ötven-hatvan, sőt kivételes példányoknál kilenven kiló is. Hogy ez mekkora erő, arról fogalmat nyújt, ha eigondoljuk, hogy a legsúlyosabb öklű boxoló bajnok ütése se több 15 kilónál. Meg kell jegyezni, hogy a vásári poíozógépek száz kilóig is mérnek, de ez humbug. Egy közepes erejű ember öt kiló-

nál súlyosabb poíont alig tud lemérni...

Hogy miket tanul az ember... Sohase gondoltam eddig arra, hogy kilóval mérjem a poíonokat.

A nagy pillanat

Béla bácsi így folytatta előadását.

— Három-négy nap alatt az állat annyira kiéhezik és legyengül, hogy mancsütése nem lesz több öt-nyolc kilónál. Vagyis az ereje ekkor már nem haladja túl az emberét. Erre megkezdődik a munka. Ketté osztják a drukk-ketrecet és az egyik részbe bemegy a szelidítő. Egy napot ott tölt az állat közvetlen szomszédságában. A kiéhezett állat csak enni-élőt lát benne és vadul reá akar törni. A szelidítő nyugodtan vár. S másnap erre a célra preparált bőrruhát ölt, rostélyos sisakot tesz a fejére, vasbotot ragad és felkészül az első nagy, közvetlen találkozásra. Elsőtétetik a ketrecet, kiönt két oldalt két ember helyezkedik el egy-egy tömlővel, ráeresztik az állatra a vízsugarakat, egy gombnyomás, a válaszfal felcsapódik és egymással szemben áll a vadállat és a szelidítő. Nagy, elhatározó pillanat. Az állat ugrásra készül, ami két-három mászányi súlyát tekintve, végzetes lenne. De a vízsugarak megzavarják, lefékezik, mire a szelidítő lámadásba megy át és vasbotjával írtózatosan elveri az állatot.

Az emberben meghül a vér.

A szelidítő nem enni-élőt

— Rettenetes. És ezt nem lehet másképp csinálni?

— Nem lehet. Meg kell szerezni a fölényt, a tekintélyt. Az állatnak meg kell tanulnia, hogy ne lásson enni-élőt a szelidítőben. Éreznie kell, hogy gyöngébb nála, hogy hatalmában van. Ez természetesen nem történhet meg egyetlen találkozás után. Azért ezt a szörnyű játékot két héten át mindennap meg kell ismételni. Öt állat közül alig egy-kettő bírja ki ezt. A többi belepusztul vagy csonttöréssel, belső vérzéssel megbetegszik a csapások alatt vagy „megvész”, ahogy mondani szoktuk, ami annyit jelent, hogy búskomorra válik és így lesz használhatatlanná. De öt közül egy-kettő épen megússza az idomítás első fázisát és megtanul félni szelidítőjétől. Ez az első tudománya: félni.

Kis szünet, aztán így folytatta Béla bácsi.

— Következik a hosszú ketrec. A szelidítőn nincs preparált ruha, nincs rajta rostélyos sisak. Az állat, amely közben fokozatosan egyre több táplálékot kapott, elfut előle a ketrec tulsó végébe. Ujabb két hét munka. A szelidítő most nádszállal, székkel macerálja. Meggyőződik: hördül-e, kap-e az idomító után. Ha megtört az állatban az ellenállás utolsó maradványa is, ha végképp megadta magát, akkor belekerül a manészba, a körketrecbe. Itt félkörben padok vannak felállítva. Az állat verést kap, menekül egyik padról a másikra. Addig verik, amíg a számára kijelölt padra tá nem telepszik. Ez a játék ismét nap-nap mellett ismétlődik. Három hónap alatt az állat megtanul parancsra ülni és megtanulja: hol a helye.

Tiltakozás a „fenevad” szó ellen

Az idomítás tovább része már egyszerű technikai munka. Az állat megtört, enged-

meskedik, lassan kibontakozik intelligenciája, amiről Béla bácsinak különösen jó véleménye van és rendre megtanulja a mutatványokat, amelyeket valamennyien láttunk cirkuszokban...

— Melyiket becsüli többre a fenevadak közül? — kérdeztem még. — A tigrist vagy az oroszlánt?

Komolyan leintett.

— Tiltakozom a „fenevad” elnevezés ellen... Szerintem a tigris különb. Nehezebben szelidíthető, de értelmesebb. Szelidített állapotban azonban az oroszlán veszélyesebb. Polytón résen kell állani. Sohase szabad engedni, hogy az ember mögé kerüljön. Mikor „előre kushad” a bajusa, az annyit jelent, hogy ugrásra készül. Ilyenkor csökkentenit kell a távolságot és keményen el kell verni...

— Verni, verni, — méltatlankodtam. — Mégis csak kegyetlen módszer.

— Nincs más, — mondta Béla bácsi fölényesen. — Az ember is csak verésből, nagy sorscsapásokból tanul. Azok a szelidítők, akik megpróbálták kíméletesebb eszközökkel eredményt érni el, mind rajtavesztettek. Így is a legtöbb szelidítőnek az a vége, hogy „kicsinálja” egy megvadult állat... Olyan állatszeliidítő, aki az én koromat, a hatvan évét elérte, kívülem csak egy van még a világon...

Élet-halál harc egy oroszlánossal

— S maga gyakran volt vészes helyzetben? — érdeklődtem tovább.

— Egyszer, — mesélte, — Milánóban, valami harminc évvel ezelőtt. Charleynel dolgoztam akkor. Nekem mindig az volt a körketrecbe léptem. Vallásos ember vagyok, ma is mindennap hallgatok misét, valamikor Nogáll püspöknek ministráltam s most is az Isten ministránsának érzem magam. De ott, Milánóban a kereszt profanizálásának tekintették az állatszeliidítő keresztvetését és megtiltották, hogy ezt a közönség előtt megtegyem. Ezért elvesztettem biztonságérzetemet s ezt észrevette egy Susanne nevű, hatalmas nőstényoroszlán. Megragadott, kicsit kibontotta a hasamat, a körketrec falához verdeste a fejem... Óriási pánik keletkezett. Az órák munkába léptek a vízsugarakkal, kiűzték a ketrecből a többi állatokat, de engem nem eresztett el a megvadult Susanne. A feleségem, aki arztanó volt a cirkuszban, mentette meg az életemet. Berohant a körketrecbe és vasdoronggal akkora ütést mért az állat fejére, hogy bele-szedült, mire az elősiető szolgál kimenthettek karmai közül. Hat hétig nyomtam akkor az ágyat.

Sok-sok élményét mesélte el a nyugalomba vonult állatszeliidítő, csöndes feketézavész közben. És melankóliával pillantott vissza hosszú komédiási pályafutására.

Amikor a közönség fellélegzik...

— Ma is ugyanígy csinálnám, — mondta — ha újból kezdeném. Ötször bejártam a világot s a földkerekség minden népe előtt dolgoztam állataimmal. Egyébként a közönség teljesen mindegy. Az ember, munkakközben, csak fejet lát, fejek sűrű erdejét, nincs idő foglalkozni velük. De van egy pillanat, amely mindent megér. A mutatvány végén föllélegzik a közönség. Ez a föllélegzés, sok száz ember egyszerre szálló sóhaja valóságos zúgású egyesül, amit maga a közönség észre se vesz. Ennek mindig tudtam örülni. A tapsnak az állatok örülnek. Az állatok, ezek kedves, okos, szeretetreméltó lények, akik, el se hinné az ember, annyi ambícióval végzik feladatukat, hogy különös fintort vágva, kinevetik azt a társukat, aki elhibázza a mutatványt.

— És sohase tér vissza Béla bácsi a körketrecbe? — kérdeztem végül.

Legyintett.

— A cirkusz egyelőre a múlté. Minden valamire való cirkusz tönkrement. Az embereket nem érdeklik többé a „vadállatok”... találkoznak eléggel a saját társadalmukban is... Nem érdekli őket az életveszély. Hozzá szoktatta őket a háború. Még ha az ember minden este széttépetné magát, talán lehetne közönségsikerre számítani. De erre a legedzettebb állatszeliidítő sem vállalkozhatik...

Az irodalmi műveltség értéke

Írta: Kornis Gyula

A dr György Lajos és Veress Ernő szerkesztésében megjelenő „Erdélyi Iskola” című neveléstudományi folyóiratból vesszük az alábbi tanulmányt.

Mi a költészet művelő hatásának alapja? Már a gyermek a maga módján a mese hőseinek a lelkébe, viselkedésmódjába, cselekvési indítékába, gondolataiba és érzelmeibe beie tudja magát élni: megérti őket, noha nagy lelki távolságban, mese idegenségben állnak tőle. Minden későbbi irodalmi műveltségnek ez a lelki transzpozíció, egyik életkörből, egyik egyéniségből a másikba való átfordulás alapja. A mesemotívumok, az irodalmi nyersanyagok azért vándorolhatnak egyik néptől a másikig, mert a népek kölcsönösen megértik hőseiket. S mi ennek a megértésnek a háttere? Az emberiség lényegében azonos szellemi egysége. Minden emberi viselkedésmód és alkotás, a legtávolabbi koroké és tőlünk legidegenebb népek fiaié is, olyan elemekből áll, amelyek minden emberi lényben megvannak s így hozzájuk az utat és mértéket saját magunkban megtaláljuk. Ezek az egyetemes lelki mozzanatok az örök általános emberi formák és ösfunkciók, amelyek bár történetileg sokféle árnyalatot mutatnak, lényegükben azonban mindenütt és mindenben egyformák: megértésükhöz a kulcsot minden kornak és minden nemzetnek fia magában hordja.

Az irodalmi műveltség első nagy értéke abban rejlik, hogy az egyetemes emberi értékek felismeréséhez lelkünk számára utat nyit.

Az irodalom, szorosabban: a költészet az emberi életformák megértésének legalkalmasabb eszköze. Az irodalom szinte mikroszkópon nézeti lelkünkkel, milyen is igazán az emberi élet a maga kis hangulati fodrozódásaival és sóvárgó lüktetéseivel, szeretetével és gyűlöletével, az emberek közötti lelki távolság szűkítésével és tágitásával, vonzódásával és taszításával, kis örömeivel és nagy bánataival, összhangjával és ellentétivel. De az irodalom a lélek kezébe mikroszkópiumot is ad, amelyen át a világot s az életet nagy kategóriák szögéből látatja és érezteti: mi az emberi lét értelme, mik ennek a létnek erői és értékei, mik az emberi típusok és társadalmi rétegek döntő jegyei, mi az egyesek és az emberi társadalom történeti sorsa? Megérteti és megéretteti az élet feszültségét és ritmusát, az ember nagyságát és kicsinyességét, büszke hatalmát és szánalmas korlátait. Az irodalom hatékonyan nyitogatja szemünket annak látására, mi a felsőbbrendű emberi lét és művelődés, hogyan válik testté egy egész kor embereszménye, életformáinak szépsége, eszelenének nyelv útján való kifejezése. Az irodalmi műveltség érteti meg velünk legközelebbi módon, mi a művészet, mi ennek a sajtószertű lényege, hivatása és titka?

Az irodalmi műveltség az egyetemes emberi szellemet tükrözi: ezért a szó sajtószertű értelmében *humanisztikus műveltség*. Megmutatja az emberi szellem tipikus szerkezetét általában: ebben rejlik első művelő értéke. Az irodalom azonban a nemzetek önfenntartásának és önkifejtésének páratlan életfunkciója és életformája is, mint sajtószertű szellemük és kultúrájuk megnyilatkozása. Minden nemzet fiát nemzete irodalmában való jártassága avatja ősei szellemi hagyatékának tudatos örökösévé. Így a magyart is. A *magyar nemzeti irodalom* — s ebben rejlik az irodalmi műveltség második, semmivel sem pótolható értéke — *vezet be a sajtószertű magyar szellemi világba, mint a magyar nemzedékek utokzatos lelki közösségébe.*

Az irodalom érezteti meg az élőkkel ahhoz a történeti sorséghöz való tartozásukat, amelyet nemzetnek nevezünk. A nagy költők, írók műveiben s életében pillantjuk meg, mi a magyarság történelmi hivatása, mit teljesítettünk azokból a feladatokból, melyeket magyar hivatásunk s emberi mivoltunk tőlünk megkövetel. A magyar irodalmi alkotásokból ismerik meg az egymást felváltó nemzedékek, milyen a magyar lélek, hogyan fejlődött, mik voltak örömei és fájdalmai, vágyai és törekvései, hogyan hatott vissza sorsára, a történeti válságokra, mik voltak az egyes korokban eszményei, milyen tulajdonságai tartották fenn a magyart, mint nemzetet és országot? *Az irodalmi műveltség a nemzeti önismeret iskolája.* Itt ismerjük meg a magyar lélek állandó sajtószertű szabadságszeretétét,

fejlett jogérzését, katonaság szellemét, vitézségét, nyugodtan szemlélődő józan látását, képgazdag fantáziáját, szónoki hajlamát, paraszti flegmáját és reális világfelfogását. Lehet-e jobban megérettetni a magyar heroikus embereszményt, mint Toldi Miklóssal? Jobban megérettetni a serdülő nemzedék romantikus lelkével, mi a magyar bátorság, vitézség, erő, nyíltszívűség, jólelkűség és gyermeki szeretet? De ugyanezek az irodalom irányítja szemünket a magyar lélek negatív tulajdonságaira is, melyeket végzetes történeti sorsa a százados török-német elnyomás kifejlesztett benne: némi tunyaságára, üres kérdésre való hajlamára, melankólikus hangulatára, mely a cselekvés erejét csökkenti. Az irodalomból emelkednek tudatosabbá a magyar éghajlat, föld és tájak sajtószertű benyomásai, amelyek sugallják költőink képeit és hasonlatait, ezek gazdagságát és változatos hangskáláját. A magyar irodalmi műveltségnek gyümölcse a magyar népszellem megőrzése.

A magyar szellemet sok századon át bizonyos belső

erők alakították: ezekkel való szellemi egységünket meg kell őriznünk, mert minden nemzedéknek, a mainak is, gyökerei a múltba nyúlnak s jömagunk is, a jelen fia, igazán és mélyen csak ebből vagyunk érthetők. Az irodalmi művelődésnek és nevelésnek éppen a múlt és jelen között való állandó szellemi hidverés a legfőbb célja és értéke: a múlt és a jelen alakításának konvergenciája. S ez annál jelentősebb, minél tudatosabb a nemzet fennmaradásának veszélye. A magyar szellem tragikus szenvedésekkel teljes, de eddig a sors szélére legyűrő múltjának belső látványként folyó megelevenedése az irodalmi műveltség gyümölcse: a magyar szellem lényegében ugyanaz maradt s mind mélyebbé vált a fennmaradásért folyó küzdelemben. Az irodalomtól felmutatott történeti változásokból emeljük a magyar szellem történetfölkötti, a múltban és a jelenben egyforma vonásait és lényegét: *az irodalom kapcsolja össze a régi és az új nemzedék lelkét. Az irodalom ébreszti fel minden nemzedékben a magyar azonosság élményét, a nemzeti öntudatot: ugyanakkor annak a ezeréves nem-*

zetnek fia, ugyanakkor a műveltségnek a részese. Így a történetiség nem pusztán a múlthoz való tapadás, hanem a jövődöre vonatkozó nemzeti aspirációk erősítése is: a felelősség érzésének fölkelése annak megérettetése és tudatosá tétele, hogy minden új nemzedék a fejlődés lánczeme, amely felelős a múlt vonalának a jövőbe való sikeres kihúzásáért.

Ily értelemben nincsen a jövőbe feszülő művelődés, amely ne lenne történeti, mert a jövő helyes formálásának feltétele a múltnak mélyebb átélése és ismerete. Ezért helytelen az *irodalmi prezentizmus jelszava*: csak a jelen irodalmát ismerjük s az ifjúságot is csak a jelen irodalmába vezetjük be. Világos azonban, hogy a jelen a múlt ismerete alapján tudjuk hatékonyan szolgálni. A magyar szellem történeti látása szükséges ahhoz, hogy feltáruljanak előttünk a nemzet szellemi arcainak örök vonásai, érzelmei, sóvárgásai s eszményei: ekkor egyben magunkra is ráismerünk. Micsoda ma valami, úgy tudjuk meg, ha nézzük, hogyan lett azzá, ami. A történeti ismeret a jelen önismerete is. *A magyar történeti tudat a magyar szellem anamnézise platon értelemben.* Ezért fontos régi nemzeti klaszikusaink lelkes kultusza a iskolában és az életben, ha mindjárt a szellemükbe való behatolás a régi nyelv és forma kérgén át keményebb munkát ró is ifjúságunkra.

Az irodalom az általános emberi és nemzeti szellem megértése mellett az esztétikai művelődés és finomodás legterjedesebb és legközelebbi területe.

A költészet nyelvünket és stílusunkat csiszolja és gazdagítja, általánosan fölfrisíti. Lelkünket metaforáival megkapja, a mindennapi életből eszményi világba emeli, kombináló képzetünket neveli. Egy-egy műfaj a léleknek különböző képességeit hozza mozgásba, mégpedig a mese, eposz, regény a maga sokrétű eseményeivel s változatos hőseivel, a dráma feszültségével, félelmet és részvétet keltő mozgalmasságával, a líra az érzelmek szubtilis kifejezésével és gazdagságával. Az irodalom odaadó olvasása nyomán önkénytelenül belegyakorlódunk abba, hogyan formáljuk belső világunkat külső tárgy világá: miképpen öntsük érzelmeinket gondolatokba s miképpen vetítsük ki szemléletesen gondolatainkat érzelmi melegséggel, azaz, hogyan fejezzük ki magunkat hatékony módon? A költői művek a legalkalmasabbak arra, hogy megélessék velünk a szellemi és érzelmi világ érintkezését és kapcsolatát. A lélek mozgalmainak szemléletes képekben való tükrözését. A költészet megkapó formáival lebilincseli a szellemet, közvetlenül megéretteti vele, mintegy irracionális módon belésgallja a szépséget.

Debrecen, az őserdő közepén

Egy Goncourt-díjas író képtelenségei

Hozzá szokhattunk már ahhoz, hogy a külföldi írók, főképp a franciák és angolok, fantasztikus leírásokat adnak a „vadregényes” magyar vidékekről, ahol a csárdás gulyást süt s közben vígan forgatja a kút gémjét. Ezek a képtelen népi és tájfestések, — bár az idegenforgalom az utóbbi húsz év alatt meglehetősen megnövekedett a magyar nyelvterületeken, — nem szüntek meg és most egy Goncourt-díjas író, *Chazourne* egy újabb novellájában olvashattunk olyan főbeköltő badarságokat, — amiket például magyar író sohasem követett el semmiféle külföldi nemzet rovására, mert a magyar írókban mindig volt annyi lelkiismeretesség — a tudásvágyon kívül —, hogyha külföldi témát dolgoztak fel, alaposan tájékozódtak is annak az országnak, népek karakteréről, gazdasági, népi és tájviszonyairól.

A francia felületesség prototípusa az a novella, amit *Chazourne* a „Candid” című, rendkívül elterjedt francia folyóiratban írt. Magyar témát választott. A hőse a magyar *Pannóniában* szerepel, honnan tizenöt év előtt Amerikába vándorolt ki. A hős neve: *Kovács Ivánka*. A feleségé: *Szala*, a leányát pedig *Vlaszkának* hívják. *A fősős Debrecenben, a Kárpátok fenyveserdejében levő kis faluban született s oda is tér vissza Amerikából.* Nem érzi azonban jól magát az erdő közepén levő primitív helyen és leköltözik a Puszta, — ami egy külön ország a Goncourt-díjas író szerint — s ahol a dollárjaiból bőségesen megél, mert a zloty sokkal kevesebbet ér, mint az amerikai valuta...

Ez a szűkre fogott mese. Még társasjátéknak sem utolsó, kihalásni belőle mennyi és milyen szarvas tévedéseket követett el a Goncourt-díjas nyertese, aki francia „kultúrfelelőssel” az erdő közepébe helyezi Debrecent és a lengyelek meg-

szűnt valutáját teszi meg magyar pénznek.

Természetes, hogy *Chazourne* tárcájának a nyomán nem szabad és nem is lehet áltáinósítani, mert hiszen a francia irodalomban is vannak kivételek, akik még a magyar vidékekről is tájékozódhattak valamennyire, — de az igazságot sem lehet letagadni. Ami magyar témájú francia írás az utóbbi húsz év alatt kezükbe került, azokban hemzsegték a felületes, sőt rosszindulatú tévedések, amik a magyar olvasót vérgisérthették. És nem akadt soha senki, aki ezekre a vaskos tévedésekre rámutatott volna, még kevésbbé akadt, aki a francia irodalmi köröket megfelelő formában tájékoztatta volna.

Hagyják végre abba a francia írók ezeket a pusztai idilleket és őserdői csárdaregényeket. Ha a magyar írók például sohasem hegyezték *Biarrotzot* a *Vogezékbe*, akkor a franciák is vehetnének maguknak annyi fáradságot, ha már minket magyarokat a tollukra kegyeskednek venni, hogy utannanézzenek valami lexikonfélében: hol van Debrecen és hol vannak a kárpáti erdők? (h. ö.)

Most jelent meg

Dr. Bíró Vencel:

Gr. Maláth G. Károly
erdélyi r. kath. püspök életrajza

Ara 200 lel.

Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatala útján.

Apró embersorsok

Jánoskából — úr lesz

Irla: Dr Schmidt Béla, Marosvásárhely

Szép temetést rendezett feleségének.

Három évtizedig békés és munkás boldogságban éltek együtt. S most, hogy a sors e földi életre szétválasztotta őket, Jánoska bizonyos öntelt büszkeséggel nézte a végtisztelességen szépszámmal megjelent úri közönséget. Ott volt a bank vezérigazgatójával az élen az egész hivatalnokai kar; ott voltak orvos és tanár fiúnak barátai, kartársai. A beszentelést a plébános úr végezte, díszes, üveges négylovas gyászkoosi vitte a koporsót. És rengeteg koszorú mutatta a nagy megbecsülést.

Bizony Jánoska mikor falujából a városba jött, — helyesebben, amikor apja kenyérkeresni küldte, — nem gondolt arra, hogy majdan leendő feleségének ilyen végtisztelességet tud adni...

Mikor a tizenegy gyermekes alsó Kiss Józsi há legidősebb gyermekét a katonai szolgálat kitöltése után saját szárnyaira kényszerült engedni, ha egyebet és mást nem is, de egy jótanácsot adott fiának:

— Légy mindég becsületes, tisztességtudó és szeresd az Istenháza. Akkor mindig boldogulni fogsz és hozzánk tartozol...

Jánoska már 24 éves volt, amikor az apai jótanácsal lelkében, s átalvetésében kicsi cök-mók-jával a városnak vette útját.

Jánoska nem volt valami izmos legény. Ezért maradt legény korára is rajta a „Jánoska” név. Nyílt, egyenes tekintetű, szeméből ki lehetett olvasni a becsületességet, kevés igényű, halkszavú legényember volt. Ismerte a várost jól, sokat megfordult benne, bizott gyors elhelyezkedésében.

Nem is csalatkozott.

A városban egy falujabéli levélhordóval akadt össze, ez ajánlotta be egy nagy borkereskedőhöz. Meg is fogadták szolgálatát. Rövid pár nap múlva értelmes, ügyes léte, nem szolgai munkára osztották be, hanem a raktárnok mellé került olyan kiadófélné. Gazdája előtt becsületessége és szorgalma hamar kedveltette. Megbízhatóságáról nem egyszer győződött meg a gazdája; az italt nem használta, bár bőven lehetett volna benne része, hisz' kínálták, megajándékozták, de nem élt vele...

A borkraktárban való két évi szolgálata alatt már valamiképp gyűjtött magának, pedig szüleit is segítette s magát is illő ruhával látta el. Adott külsejére, mindég tiszta és rendes volt. Gazdája egy alkalommal kivette a raktárból, s a felelősségteljesebb pénzbeszédési teendőkkel bízta meg. Ehhez az új beosztásához egy kicsit a véletlen is kezére járt. Elődje egy könnyelmű férfi vagy két alkalommal kisebb „elszámolási nehézségekbe” került, de harmadszor: az eset elbocsátással végződött, még hozzá azonnal. Igen ám, de a nagyforgalmú borkraktár a pénzbeszédőt nem nélkülözhetette. S éppen akkor, amikor a bizalmi emberrel megtörtént ez a baleset, a cégnek sürgősen pénzre volt szüksége.

A gazda Jánoskára gondolt. És Jánoska olyan jól és olyan pontosan végezte megbízatását, hogy az ideiglenes munkából végleges munkakör lett. Fizetése is megnőtt. Igaz, hogy egész nap lótot, futott, de mindent ügyesen elvégzett s még onnan is tudott pénzt hozni, ahol előde eredménytelenül járt előtte.

Hogy munkáját gyorsabban végezhesse, vett magának — kéz alatt — egy „vasparipát”, egy biciklit. Ezzel munkáját is könnyebbé tette. Új szerepkörében hivatalokkal is megismerkedett, adóhivatallal, bankkal, postával, pénzügyigazgatósággal, vasúttal — s Jánoska rendre mindenütt ismert, s ami ritka dolog, kedvelt személy lett. Szerénye, tisztességtudó magaviselete egyszerű józan értelmessége, határozott tekintélyt adott neki és „Jánoskát” szelvény-hosszában megismerték. Magánosok is szívesen bíztak reá apró-cseprő elintézni valókat, ami mindhozott valamit a konyhára, de a külön munka sohasem ment a hivatalos kötelességteljesítés rovására. Sőt. Takarékos volt. Szűzlást, kosztot egy földijénél vett, ahol mindent becsületesen megfizetett s így a családnak is sokban segítségére volt. Itt ismerkedett meg aztán a család egy leányrokonával, akít mintha a jó Isten is neki teremtett volna. Jánoska, így hívták a hajadont, alacsony csöke, szerény, a várostól érintetlen falusi gazda leánya, a városban egy magasrangú hivatalnoksaládnál volt alkalmazásban, mint belső leány.

Jánoska és Julis hamar megértették egymást s aztán a többi ment a maga útján. Az ünnepnapokon együtt sétáltak, majd a kölcsönös szerelem ko-

moly formába lendítette az eseményeket. Annak rendje, módja szerint jegyesek lettek. Akadály csak egy volt. Jánoska fizetése bizony szerény volt a családalapításhoz. Tervezték is sok mindent az akadály elhárítására, hazamenni Julis szüleihez gazdálkodni. A városba maradni. De minden tervnek volt jó és rossz oldala, előnye és hátránya.

Jánoskán a „véletlen” itt is segített. Megtakarított pénzeszközét bankba helyezte el, amely rendre bizony elé szép összeget növelte ki magát. Jánoskát a bankban is igen jól ismerték. S mikor az öreg bankszolga nyugdíjba ment, állására ajánlkozás nélkül Jánoska személyét vélték a legalkalmasabbnak. A fészkalapítás nagy gondja Julis és Jánoska részére megoldottnak látszott, mert az új állással egy szoba-konyhas lakás és jobb fizetés is járt, ami már a házasságukhoz határozottan biztos alapot jelentett.

A borkereskedő nehezen vált meg Jánoskától, de hát a jobb helyzetet el kellett ismerni s Jánoska átment a bankba altisztnak.

Jánoska már amikor a bankba elfoglalta állását külsőjére nézve nem volt falusi. Városiasan öltözködött, a maga módja szerint és egyszerűsége mellett mindig tiszta és rendes volt. Kispolgári külsőt vett fel, s mikor Julissal megesküdt, már szép fekete ruhában állt az oltár elé...

Házasságuk boldog volt. Jól megértették egymást. Julis gondos és takarékos feleségnek bizonyult, aki már az első időkben is, amikor még apróságok nem voltak a házban, nem akarta idejét haszontalanul tölteni. Közös megbeszéléssel egy kis földet béreltek s Julis konyhakertessel kezdett foglalkozni.

Utások a csillagokba!

Száll a nóta,
sír a nóta;
hallgatunk a
csudaszóra:
menni kell már,
út az óra.

Menni? — Inkább
állni, várni,
fényszalaggal
elcicázni,
mesesárkányt
eregetni,
kérges kedvet
félrevetni,
kacagón az
égre nézni,
száz csudáját
megidézni,
nap mosolyát
földre lopni
s napsugárral

elloholni,
kegre kedvvel
tejtű hátán
végigfutni,
rímek szárnyán
éjbe tűnni,
elrepülni
s holdsugáron
hegedülni.
Szóljon, sirjon
hát a nóta,
bomoljon meg
az az óra,
üssön hajnal,
üssön éj,
megyjen már:
két megigézett,
fények útján
elloholva:

Utások a csillagokkal.
AGOSTON JULIAN.

A szorgalmas munka szép eredménnyel járt és jól jövedelmezett. A konyhakert terményeit a piacra sem kellett kivinni. A bank szép számú hivatalnokai kara a házi szükségletét mind Julistól szerezte be, akinél méltányosabban jutott hozzá a terményekhez.

Amikor a fiatal házaspár fészkebe egy téli napon kis fióka érkezett, gond nem volt a házban, csak béke, szeretet és megértés.

A gyermekgondozás nem zavarta meg Julis munkakörét és szorgalmát. Sőt. Megkísérelték nagyobb területen foglalkozni a konyhakertészettel, — ez volt a változás.

Jánoska a bankban mind becsületesebb lett. Becsületessége, szorgalma, hűsége megingathatatlan volt. Nem egy kényes bizalmas dolgot bíztak reá, melyet mindig pontosan elvégzett s büszke volt a megbízatásra s a feltétlen bizalomra.

A konyhakertészet évente egész tekintélyes összeggel gyarapította közös vagyonkájukat s bár a gyermekesereg száma már háromra emelkedett, szerény igényüktől nem tértek el, de meg volt mindenük, ami kellett. Hogy persze irigyük is akadt, azon nem lehet csodálkozni. Így telt életük. Évre év múlt, a gyermekek is nőttek. Munkájuk, szorgalmuk, takarékoságuk gyümölcse egyre erősödött. Egy kis birtokot vettek a város szélén s a bank Jánoskának megengedte, hogy kiköltözzön a „tanyára.” Berendezkedtek a kis gazdaságban, segítségül gondoskodtak s a gazdálkodás biztatón haladt. Két fiú gyermeküket neveltették. Gimnáziumba jártatták, majd egyetemre, ami bizony sok-sok költséggel járt. A „falusi” Jánoska így messze elmaradt a „városi” Jánoska mögött. Becsületes munkájuk gyümölcseit gyermekeikre fordították, az egyikből tanár, a másikból orvos lett. Mintha egy kiváltságos áldott kéz vezette volna az életüket.

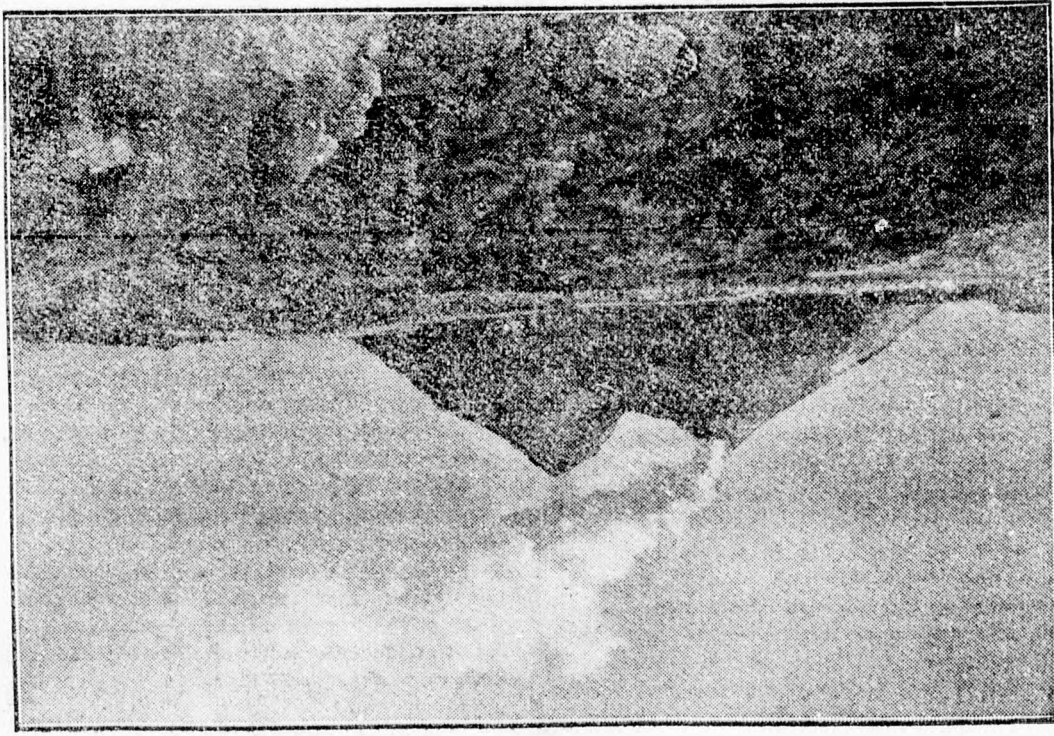
Az évek sora perdült. Jánoska is, Julis is megöregedett. A rohamosan fejlődő kis város városvégi tanyájukat hamar beérte s a tanyai földékből értékes házhelyek lettek. Julis rendre abbahagyta a konyhakertészetet s azt leánya gondjaira bízta, akít külön kitanított a kertészkedésre.

A munkás évekért pihenés jár. Ugy vélte Jánoska is, hogy nyugdíjba mehet. Becsületes szolgálata után a bankból tisztas nyugdíjat kapott s a házhelyeknek eladott tanyai földrészből, kis házat vett a városban. Ott húzódtak meg. Leányát férjhez adta egy falusi kisbirtokoshoz s illő hozományt adott neki.

Élveztek gyermekeik szép előhaladását, boldogulását s gondtalanul, szerényen éltek.

Jánoska nyugdíjas életében sem tételekedett. Egy s más egyetnek tagja volt s ezekben józan, becsületes gondolkodásával rendre vezető helyet ért el. Nem volt már falusi, kispolgár volt a falusi előtte — úr...

A csendes, békés nyugodalmas életet, feleségének, Julisnak váratlan halála zavarta meg. Mint búcsúztató beszédében a plébános úr is kiemelte: „Tudjuk, hogy a szerető férjnek fájdalma nagy, mert életének felét veszítette el, de az örök életben való újratálatkozás s ott az újra egyesülés szolgáljon igaz vigaszul neki...”

Ez a gyönyörű kép a Nápoly közelében lévő Vezuvról készült. A jó öreg tüzhány csendesen füstölög. A világ ma jobban háborog. — mint ő.

Albert István riportja:

Beszélgetés egy elpusztíthatatlan élet- erejű székely asszonnyal

Szakácsnéni „öregecske egy cseppet”, de még mindig túltesz a „nyápic” és „horpac” fiatalokon

Csiksztereda, július hó.
Kedves jó kenyeres pajtásom: Jávör Béla kartársamtól még fővárosi tartózkodása idején levelet kaptam. Annak bizony már egy és fél éve. Szíves jókívánságainak tolmácsolása után hivatalos belső gondossággal riport-anyagot ajánl nekem.

— Csikszentmiklósn — írja többek között —, amit könnyen meg tudsz közelíteni, lakik egy 85 éves, elpusztíthatatlan életerejű öregasszony: Szakács Lajosné. Arról híres, hogy ő a környék fogorvosa. Őt lejért húz egy fogat. Ezt a mesterséget még az anyjától örökölte, aki állítólag 105 éves korában halt meg. Szakács Lajosné ma is makkegészséges, pedig nemrég kereszttülment rajta egy porondai telt szekér. Folyton szidja a fiatalokat, hogy kényes, betegeskedők s őrajta nem fog semmiféle betegség vagy baleset. Nekem a mosónőnk mesélt erről az érdekes öregasszonyról...

Hát az igaz, nem siettem el a dolgot. Nem is ízgattam ezúttal a riporteri szenvedély. Szakács Lajosné csak nagyvárosi szemmel nézve unicum. Van itt a Székelyföldön ebből a fajtából elég, majdnem minden faluban s meg is mintáztunk belőlük eddig is jónéhányat. Viszont nem is igen volt dolgom a községben. Arnyit azonban megtettem a püspökjárással kapcsolatos látogatásom alkalmával, hogy megérdeklődtem Bögözi József esperes-plébános úrtól és Lázár Mihály igazgató-anatólótól: létezik-e ez a „rendkívüli fehérnép” a faluban. Megnyugtattak, de „mennyre létezik”, pedig „idősöcske egy cseppet”.

Szakács néni pennára kerül.

Most aztán, hogy Csikszentmiklósról vezetett az út, Lázár Mihály igazgatótanító barátom kíséretében elkövetkeztem Szakács Lajosnéhoz is.

151 házszám. Fűzfákkal árnyékolt csörgedező, tükés falusi patak mellett, népszimmbé illő díszeszerű, zsendelyes kicsiny székely faházban lakik hával és menyével. Muskátlit virít az apróka, négy lvegyszemes ablakban. Udvar, kert legnagyobb lendben. Marhák az istállóban. Téli tűzifa az udvaron: gondos, előrelátó gazdálkodásra mutat. Egyedül csak az öreg Szakács Lajosné van otthon. Kedvezőre fordult az idő: ég a munka mezőn, erlőn minden épkézláb ember keze alatt.

— Adjon Isten jónapot! — köszöntünk rá az éppen udvaron tartózkodó töpörödött, ezerrances tróú, meztelábas, férfimellényt viselő, de szokatlantul élénk mozgású öregasszonyra. — Meg ne ijedjen, ez az úr nem végrehajtó, sem pedig valami újfélé, hanem újságíró s szeretne egyet-mást elbeszélgetni magával, — ajánl be a barátom.

— Hála Istennek! — könnyebbül meg az öregasszony bizalmatlan, gyanakvó szorongásából, tmiből mostanában sok kijut és már tessékkel is be szíves szeretettel a „nagy ház”-ba. Bent a legnagyobb rend, tisztaság. „Házi áldás”, több clajtyomatú szentkép, székely kézimunka a falon, de lehölsem tudtam felfedezni a fogorvosoknál látott lehérszománcú kis üvegszekrényt, csillogó, de félelmetes foghúzóival.

— No, Szakácsnéni most pennára kerül s onnan az újságba. Örvend-e neki? Maga olyan neves asszony, hogy a híre még az ország fővárosába is eljutott.

— Miért ne örülnek? Nem tettem én soha rossz fát a tűzre életemben, pedig már Isten után 84 éves vagyok s negyven éve özvegy.

— Akkor bizony sokat is kellett küzdenie, vesződni gazda hiányában, férfierő nélkül. Beszélje el, hogy élt, mint élt?

A székely fehérnép felveszi a versenyt a férfikkal.

— Ezelőtt ötven esztendővel — meséli a vissz- emlékezés, szívárványos, bágyadt mosolyával

szemérmeshalkan az öreg Szakácsnéni — helyre leány voltam ám én is. Mikor meghalt az uram és mint fiatalasszony özvegyen maradtam: nem estem kétségbe. Megmutattam, hogy egy székely „fehérnép” sokszor felveszi a versenyt a férfikkal, sok tekintetben. Felkeltem hajnalban, eláttam a marhákat s aztán mentem a mezőre. Szántottam, vetettem egyedül — akárcsak az uram, mert napszámos férfi fogadására nem volt pénz. Aztán és magam kaszáltam le az uram kaszájával minden kaszálonk széna- és sarjútermését, — éppen úgy, mint holdogult uram. Csak a kaszaverés mert nehezen. Azt is ellestem azonban a férfiktől, mert szégyenlettem, hogy kaszálok és meg sem tudom kalapálni a kaszát. Még nagyobb lett a faluban a becsületem, amikor „fenyőtökéket” vállaltam el épületfának való kifaragásra. Ezt bizony nemcsakohgy fehérnép, de férfi is kevés érti, pedig nem annyira nehéz, mint inkább „vagyázós”, akkurátos munka, igaz, hogy csak ácshajlamú férfiak végzik leginkább. Meg is fizettek érte.

Anti, a cigánykovács készítette a foghúzó szerszámot.

— Más jövedelmé nem volt Szakácsnénié? Látja, még Bucurestiben is tudák, hogy maga foghúzóval is foglalkozott. Tíz-húsz krajcárért. 5—20 leiert s természetbeli adományokért egy-kettőre kihúzza a környék és falujabeli fogfájós lakosságnak beteg, rossz fogat, persze, nem egészen fájdalommentesen. Hossyan és honnan szerezte ehhez a gyakorlatot?

— E' biz'a igaz! Még édesanyám is gyakorolta életében. Talpraesett, ügyes asszony volt, aki nem sopánkodott sokat, ha valakit szenvedni látott. Kihúzta a fogat is a fogfájósnak. „megfogdosta” az eltörött, vagy „kiesikkant” testrészt, „megdörgölte” a esömörlős embert. Én egy érdekes eset kapcsán kaptam belé a foghúzóba. Fazakas Ferenc határbíró egyszer nálunk volt. Egyik kora reggel elszunnyadt a forró platten mellett s addig-addig bóbiskolt, míg arccal nekiesett a fütőnek. Az elülső fogai mind „bészörögtek”. Jajgatott, hogy fullad meg, ki kellene szedni a meglődült fogakat, mert beszélni sem tud, de senki sem vállalkozott rá, orvos pedig csak a szomszéd faluban volt. Erre én felkaptam a vasasládából a nagy harapófogót s szerre „ügyibe” kiszedtem a lógó fogakat. Meg is ajándékozott a határbíró s meg is tisztelt istenigazában. A foghúzásnak elment a híre. Egyre-másra jöttek fogfájósok, nekik is húz-am ki a rossz fogukat. Előre szabadkoztam, de aztán megsajnáltam őket én is, mint édesanyám. Szabó Anti falusi cigánykovácsal csináltattam egy kisebb fogót és azzal aztán már vígan szedtem ki a beteg fogakat. Soha semmi baj nem történt. Hát bizony, jövegetett is értük valami. Több darab földet is „vellegtettem”. Most azonban már öreg vagyok. Nincs meg már a régi erőm. Mert, különösen a falusi zápfogakhoz fiatal erő kellett.

Nincsenek nagy problémái Szakácsnéniének...

— Volt-e beteg életében?

— Nemigen. Fiatal tinókat tanítottam egy alkalommal bé járomba. Jól megpakoltam a szekert homokkal, legyen mit húzának s ne bogároz-zanak. Mentem... mentem a tinók előtt. Egyszer csak megszökték magikat s zsupsz. elütöttek. Keresztülment rajtam a szekér s nyomtam az ágyat vaj három hétig. Közbe-közbe is fel kellett kelnem, mert az „életet” nem lehetett hagyni... A

HOTEL CORVIN BUDAPEST
VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családiszállodaa város szívében
Újjonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg tolvóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

mai nyápic, „horpac”, finnyás, kényes fiatalok ki se bírták volna... Többet beteg nem voltam s most is „csak” öreg vagyok...

— Volt-e sok öröme hosszú életében?

— Öröm-e? A' már nem igen. Egész életemben éppen, hogy megvoltam. Dolgom után éhezni nem éheztem, de örökké jól sem is laktam. Bánat pedig éppen elég vala...

— Tudja-e, hogy messze nyugaton harc és háború folyik vízen, szárazon és levegőben?

— Valamit hallottam róla, hogy az angliások és franciák összekaptak a németekkel, de nincs hajom vele. Intézzék el ők a maguk dolgát. Idehaza csak azt tudom, hogyha hívják a férfiakat katonának, menni kell...

Amint látjuk, az öreg Szakácsnénié, mint annyi sok hasonló sorsú, egyszerű, munkában, gondosságban, aggodalomban, életküzdésben elnyűt sorstársának, — nincsenek nagy problémái... Érdéklődése családján és faluján kívül alig terjed... Kétségtelen, hogy bizonyos tekintetben irigylésre-méltó állapot.

Olyan fürgén, elevenen mozog ez a székely életerőt élénken példázó egyszerű öregasszony, hogy számára is nyugodtan jósolhatunk százéves életkort, mint édesanyjának, aki 105 éves korában halt meg.

Könyvismertetés

Dr Boga Alajos:

A katolikus iskolázás multja Erdélyben

— Kolozsvár, 1940. 63 L. —

A Pázmány Társaság, a Katolikus Népszövetség eme irodalmi tagozata, feladatai közé sorozta, hogy lehetőségeihez mérten könyveket is ad ki. Elsősorban azokat a tanulmányokat, amelyek felolvasó ülésein elhangzottak. Ez üdvös elgondolás első eredményeként jelent meg Boga Alajos könyve. A szerző nemes elfoglaltságának: Egyházmegyei Tanács előadói tisztének megfelelően, az erdélyi katolikus iskolázásnak multjáról.

Szerző tanulmánya szélfoglatló értekezés. Tehát már klasszifikált író újabb alkotása. A Székelyföld történetírója a XVII. században c. könyvével lépett be a történeti irodalomba s azóta számos előadással, cikkel, nagyobb írással, tett bizonyosságot történeti jártasságáról. Mint az egyházmegyei iskolák tanfelügyelője, majd meg mint az Egyházmegyei Tanács előadója az iskolák belső életébe mély bepillantást nyert, sőt irányításokat adott. Így most megjelent könyve ügyszeretetének kisugárzása.

A könyv első része a vallási reformációig, a második rész innét kezdve 1918-ig halad. Az egyházmegye területi meghatározása, a megalapítás, általában az első berendezkedés rajza szerzőt nagy feladat elé állította. Utánjárásának eredménye, hogy a püspökség e kezdő koráról a könyvben színes képet kapunk. Az iskolák helye, felosztása (középfokú és elemi), a fiúk neveitése mellett a nőnevelés is megfelelő figyelemben részesült a könyvben, amely ily módon az Egyház áldásos tevékenységét, a nevelést illetőleg, kifejezően szemlélteti.

A reformációtól tárgyalt rész a katolikuság keserves küzdelmeinek, az élniakarás elszánt erőpróbáinak időszaka a Habsburg-korszak nyugalmasabb napjái. A katolikus nevelés fejlődésének mozzanatai egymás után bontakoznak ki a nagyobb tevékenységhez jutott katolikus iskolák ismertetésében.

Aki e könyvet olvassa, az a felvett kérdéssről jó képet kap. A meglévő történeti irodalom felhasználásában szerző mérsékletet tart, a jelemező adatokat keresi ki s színezi saját kutatásai eredményével. Szintetizáló művek módszerével összefoglal és élénk előadásban kifejt.

Egyes megállapításait vitálni lehet (a Szent István korabeli nagy székesegyház, a kolozsvári Szent Erzsébet aggház alapítási ideje, a kolozsvári jezsuita iskola helyrajza), de ezek nem kapcsolódnak szervesen a tárgyalt anyagba. Általában szerző nagy körültekintéssel szögez le tényeket.

Mindig jól esik, ha a drága kincsnek: a gyermeknek gondozásáról, a vele való törődésről olvashatunk. Szerző szolgálatot tett, hogy alkalmat adott elődeink nevelő munkájának szemlélésére. A jezsuita rendnek, amely éppen ezekben fennállásának 400 éves jubileumát üli, nehéz körülmények között végzett értékes nevelői működését különös szeretettel tárja fel.

Hírő Váncsai

RÁDIÓ

VASÁRNAP, JULIUS 28.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 9.30 Isteniszület a patriarkáról. 11.30 A hadsereg órája. 13 Időjelzés, kulturális híradás, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok, közlemények, sporthírek. 13.15 Victor Predescu zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Victor Predescu zenekara hangversenyének folytatása. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés, Pr. Gh. Comana felolvasása. 20.15 Emil Filip énekhangversenye. 20.40 Hírek. 21 A rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Szórakoztató hang-
lemezműsor.

Budapest I. 9.45 Hírek. 11 Református Isteniszület. Prédikál Soós Béla. 13.15 Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szíve-templomból. A szentbeszédet P. Vid József S. J. házfőnök mondja. 13.20 Időjelzés. 13.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 14.45 Hírek. 15 Hanglemezek. 16 Gazdasági szakelőadás. 16.45 Jazz-hármas. 16 Hírek. 18.15 Szórakoztató zene. 19.10 Elbeszélések. 19.35 Hanglemezek. 20 Tompa Sándor humoros verseket mond. 20.15 Hírek. 20.25 Magyar nóták. 21 Sporteredmények. 21.30 Löversenyeredmények. 21.40 Harmonika-kettős. 21.50 Előadás. 22.10 Zongoraszmok. 22.40 Hírek. 23.10 Az 1. honvédegyezred zenekara. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.20 Tánclémezek. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, JULIUS 29.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok, közlemények, sporthírek. 13.15 Német népi zene. (Hanglemezek.) 14 Hírek. 14.30 Nagy énekesek hanglemezei. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. „A nemzeti fájdalom kifejezése”. Pan M. Vizirescu felolvasása. 20.15 Velece és Nápoly (hanglemezek). 20.40 Hírek. 21 Zenészerzők arcképei. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Constantin Silvestri saját szerzeményei zongorázza. 23 Ravel balettszvitjei hanglemezeiről.

Budapest I. 7.40 Ébresztő, torna. 8 Hírek, közlemények. Éntrend. Hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.10 Zongoraszmok. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Országos Postászenekar. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek. 18.15 Harmonium, hegedű és hárfegyüttes. 18.35 Bonkó Sándor dr egyetemi tanár előadása. 19 Cigányzene. 19.25 Vargha Ferenc dr előadása. 19.45 Miért nélkülözhetetlen a vitamin. Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Tánclémezek. 20.55 Juhász Gyula verseiből előadás. 21.10 Két kamaraopera. 22.40 Hírek. 23.10 A rádió szalonzenekara. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

KEDD, JULIUS 30.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok, közlemények, sporthírek. 13.15 Maria Lăterătu énekel, Jen Rugină népzenekarának kíséretével. 13.35 Wurlitzer-orgona és harmonikus hangverseny hanglemezeiről. 14 Hírek. 14.30 Reznicek, Fitzer és Siegfried Wagner szerzeményei hanglemezeiről. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. N. I. Herescu professzor felolvasása azt antik Romáról. 20.15 Zina Săvăscu operaáriákat énekel. 20.40 Hírek. 21 Román hangverseny. A rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. Th. Rogalski vezényletével. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Gabriella Augustin énekel. 23 Beethoven: Apassionata. Zongorán előadja Fischer Edvin (hanglem). 23.25 Énekszámok hanglemezeiről.

Budapest I. 7.40 Ébresztő, torna. 8 Hírek, közlemények. Éntrend. Hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Melleszenekar. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Városkép. 17.45 Időjelzés. 18.15 Olasz áriák és dalok. 18.45 A rádiórendezés útjai. Előadás. 19.15 A rádió szalonzenekara. 20.15 Hírek. 20.25 Előadás hanglemezekkel. 21.20 Anna testvér. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23.10 Cigányzene. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.25 Hanglemezek.

SZERDA, JULIUS 31.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok, közlemények, sporthírek. 13.15 Vasile Julea zenekarának román hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Rodica Bujor énekei oltnai dalokat Vasile Julea zenekarának kíséretével. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. Időjelzés. Radu Vulpe tanár felolvasása. 20.15 Maria Marinescu Moreanu énekel. 20.30 A rádió zenekarának hangversenye. Constantin Bobescu vezényletével. 20.40 Hírek. 21 A rádió koncertzenekarának hangversenye. 22 Hírek, sporthírek. 22.40 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Miron Soaret (zongora) és Sefrin

Antropov (cselló) hangversenye. 23.40 Hanglemezek.

Budapest I. 7.40 Ébresztő, torna. 8 Hírek, közlemények. Éntrend. Hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.10 Hanglemezek. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Szalonzene. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek. 18.15 Közvetítés a cserkészek szentendrei sporttelepéről. 18.45 Cigányzene. 19.10 A nemes kócsag. Előadás. 19.55 Függetlenségi harcunk hősei. Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Zongora. 20.55 Elbeszélés. 21.20 Operettészletek. 22.40 Hírek. 23.10 Szórakoztató zene. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.20 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

Eladók:

Olcsó házak, házhelyek és szőlők, minden eladó ingatlant nyilvántartok s így minden igényt kielégíthetek.

Kérem, hogy eladó ingatlanát velem közölni sziveskedjék.

Gyorsan bonyolítok, mert már mindenki tudja:

hogy ingatlant megvenni s „Horváth”-hoz nem menni, a biztos családás, örökös megbánás

„Horváth” ingatlaniroda

„BAFISO” cserépkályhakereskedő, **Oradea - Nagyvárad, Regele Caroli 3 szám.**

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 1.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok, közlemények, sporthírek. 13.15 Victor Predescu zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Victor Predescu zenekara hangversenyének folytatása. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés. Gh. D. Mugur felolvasása Haendelről. 20.15 Haendel zene hanglemezeiről. 20.40 Hírek. 21 Haendel zene hanglemezeiről. 22 Hírek, sporthírek. 22.20 Hírek német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40 Szimfonikus költemények hanglemezeiről.

Budapest I. 7.40 Ébresztő, torna. 8 Hírek, közlemények. Éntrend. Hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.10 A rádió szalonzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Magyar nóták cigányzenével. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Ruzsin hallgatónak. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Molnár Anna hárfázik. 18.35 Az ókori népek táncai. Előadás. 19 Mozart G-dur zongoraverseny. 19.30 „Amiről ma mindenki beszél”. 20 Cigányzene. 20.15 Hírek. 20.25 Cigányzene. 20.55 Löverseny-

* Az urológiai megbetegedések kezelésében reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz gyakran fontos segédeszköz, mert a gyomorbélcsatornát könnyen és mégis alaposan kitisztítja s az anyagcserét és az emésztést lényegesen előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

eredmények. 21.05 Énekszámok. 21.25 Külügyi negyedóra. 21.40 Márkus Emilia előadása. 22.15 Hegedűszámok. 22.40 Hírek. 23.10 Csajkovszkij: V. szimfónia. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.25 Cigányzene. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 2.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok, közlemények, sporthírek. 13.15 Ion Matache népi zenekarának hangversenye. 13.40 Olasz és spanyol dalok hanglemezeiről. 14 Hírek. 14.30 A Kreutzer-együttes hangversenye Mia Petala énekszámaival. Tiroli zene. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 Időjelzés, hírek. Gr. Tausan felolvasása. 20.15 Ravel szerzemények hanglemezeiről. 20.05 Manon Lescaut, Puccini dalműve hanglemezeiről. 22.10 Hírek, sporthírek. 22.45 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

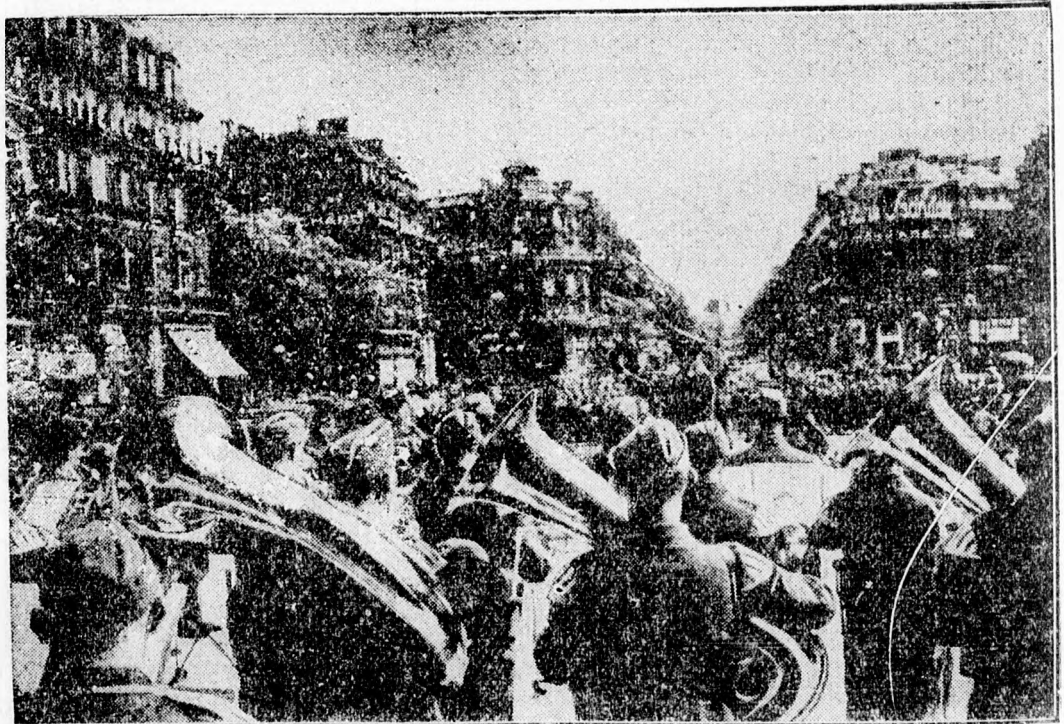
Budapest I. 7.40 Ébresztő, torna. 8 Hírek, közlemények. Éntrend. Hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.10 Balalajka-zene. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Felolvasás. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Hanglemezek. 18.45 Sportközlemények. 19.15 Előadás. 19.45 Zongoraszmok. 20.15 Hírek. 20.25 Dalos-zenes hangképsor. 21.53 Balatoni 24 Cigány. 22.40 Hírek. 23.10 Mosolygó Balaton. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 3.

Radio Románia és Radio Bucuresti. 13 Időjelzés, kulturális híradás, vizállásjelentés, éntrend, egészségügyi tanácsok, közlemények, sporthírek. 13.15 Petrică Motoi zenekarának hangversenye. 14 Hírek. 14.30 Alexandru Grozuta énekel Petrică Motzoiu zenekarának kíséretével. 15 Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírszolgálat. 20 A rádió postája. 20.15 Szerenádok olasz operákból. 20.40 Hírek. 21 A Lucafarul zenekar hangversenye. 23.40 A Pavanitól és Sarabandától a mai táncokig.

Budapest I. 7.40 Ébresztő, torna. 8 Hírek, közlemények. Éntrend. Hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasások. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Az ifjúsági rádió beköszöntője. 17.45 Időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Sugár Viktor orgonázik a Koronázó-templomból. 18.45 Szilárdy Zoltán dr előadása. 19.15 Az Aranyhegedű-pályázat hetedik hangversenye. 20.15 Hírek. 20.25 Vidám egyfelvonásosok. 21.55 Cigányzene Balatonföldváról. 22.40 Hírek. 23.10 Muzsikáló térkép Budapestről. 24 Hírek idegen nyelveken. 24.20 Táncczene.

A budapesti rádió románnyelvű hírszolgálat. Budapestről jelentik: A magyar rádió szombati estétől kezdve a románnyelvű hírszolgálatot is műsorba iktatta. A román híreket 19.20 órakor — itteni időszámítás szerint 8.20 órakor — adják naponta.

A német katonaság lézenét ad a párizsi operatérén.

Veress Ernő

Erdélyi Imádságoskönyve

— A hatodik kiadás felé —

Ritkasép könyvsíkkert ért Veress Ernő pápai kamarás könyve, amely mint „Erdélyi Imádságoskönyv” immár öt kiadásban forog közkezen. Pedig (a cím ne tévesszen meg!) nem közönséges imakönyvről van szó, amolyan ájtatossági tömegcikk-ről, amelynél a kiadások növekvő száma nem a belső értéket, hanem a tömegek külsőséges vallásosságát bizonyítja. Veress Ernő műve nem „imádkönyv” a fenti értelemben: több annál. Tartalmas, alapos, maradandó vezérkönyv az igazi, bensőséges vallásos élethez. Nem magyújtemény, hanem az imádság iskolája. Megtanít imádkozni, szentmisét hallgatni, gyönni és áldozni. Bevezet a szentségek világába, az áldozat értelmébe, az igazi ájtatosság mélységeibe. Megmutatja miként lehet és miként kell megszentelni, vallásos meggyőződésünkkel összhangba hozni és keresztény módon megvalósítani a hétköznapi, hivatásos életet és annak ezer apró foglalatosságát. Mindezt pedig az Evangélium tiszta fényében, a kinyilatkoztatott igazságok erős alapján építi ki. Elkerüli az érzélgősséget és alanyiság olcsó, de egészségtelen áhitatmódjait. Mindenütt megmarad a liturgia, a dogmatika, az egyházas lelkület magaslátán. Mégis egészen erdélyi. Nincs benne tartalmi vonatkozásban, szövegezésben, de ízében is. Szó szerint: az erdélyi ember imádságoskönyve, életkönyve.

A könyv öt kiadásán ment már át, mindenikben bővült és tapasztalatokban gazdagodott. A legutolsó kiadás még *külső alakjában* is páratlan, erdélyi viszonylatban csúcsteljesítmény. A Bonaventura-nyomda ezúttal remekelt. A szedés tetszetős, a kötés tartós és egyszerű, a papír kitűnő. Kézhez-álló, praktikus alakja még anyagában is nagy tartalmat, 575 oldalt ad szerény árért (80.—) A képek kiválasztása elsősorban a szerző ízlését és fázisát dicséri. Egyszerű, de szép és tartalmas képek, mentesek azon érzélgős vallásosságától, ami sajnos oly ritka a modern vásári „szentkép”-áradtában. Az Erdélyi Imádságoskönyv” a legújabb német és francia *ars sacra* legjavából válogatta ki a fejleceket, illusztrációkat és magyarázó képeket. Ismertek a Szentírás és az Egyház évi szemléltető táblái, a beuroni keresztút egyszerű, elmélkedésre készítő sorozata, stb. Egyedül a sémlyői kép út el a többi.

Az imádságoskönyv eredeti gondolata, hasznos, gyakorlatias és az erdélyi vallásosság szempontjából rendkívül gyümölcsöző lehet, ahogyan végigvezet az *egyházi év minden* szakán, minden nagyobb ünnepe, beépítve természetesen az erdélyi ünnepeket (sémlyői búcsú) és szokásokat (bátárkerülés, stb.)

A könyv beosztása különben már önmagában is olyan világos, áttekinthető, hogy könnyen bevezeti az olvasót a vallásos élet legfőbb gyakorlataiba. Az I. rész a *mindennapi imádságok* címét viseli. Itt kapunk oktatást az imádságról és itt találjuk meg a keresztény élet mindennapi imáit, köztük a rózsafüzért, valamint az Egyház ősi reggeli és esti imájának magyar szövegét (prima és completorium). A II. rész *különböző alkalmakra* gyűjti össze az egyházi imákat, hogy megtanítson „Istennel egyesülni” gondolatainkat, szívünket Hozzá emelni a napnak és az életnek különböző alkalmakor. A fejezet legszebb részei: Esterházy Pál nádor imája, a pápáért és a lelkiatyáért szóló imádság. Aktuális a gyermekekért, hitvestársért és a katolikus iskoláért szóló imádságok.

A III. rész egyike a legszebbeknek: *A szentmiseáldozatról*. Hisz minden imakönyvben találunk új, n. miseájtatosságot, de Veress Ernő könyve a szentmise egész liturgiáját feltárja előttünk, leírja történeti fejlődését, kifejti dogmatikai jelentőségét. A Szentmiseáldozat minden vallásos élet közép-pontja, lelke. Mégis oly sokszor elcségyesedik a szent áldozat fogalma a hívek szívében, mert a modern vallástalan élet másfelé vonja érdeklődését és a vásári imakönyv-portéka csak megerősíti felületességében. Hányak számára már csupán „ájtatosság” a szentmise, melyet nem értékelnek többre virágos májusi ájtatosságnál, vagy aszerint értékelnek, milyen szépen énekelték, vagy volt-e szentségkítétel és füstölés... És milyen kevesen vannak, akik tudják, hogy a Szentmise lényege az *áldozat* és hogy minden vallásos lélegzésünk forrása, értelme, kibontakozása ugyancsak ez az *áldozat*: az Üdvözítő

keresztáldozata, mely vér nélküli új! meg előttünk oltárainkon a Szentmisében. Veress Ernő imakönyvének egyik legfőbb értéke, hogy ismét megmagyarázza nekünk a Szentmisének áldozat-jellegét.

A IV. rész a *szentgyónás és szentáldozás* szentégeről szól. Itt nem elégszik meg imaszövegek nyújtásával, hanem oktatást ad a szentgyónáshoz és buzditást a gyakori szentáldozáshoz. Ez a rész természetesen szerves része az előbbinek és a szentáldozás is elsősorban „részesedés” a Szentmiseáldozatban (lásd 71. old.). Veress Ernő, mint a kolozsvári egyházközség vezetője, a gyakorlati lelképásterködésben is szép eredménnyel fáradozik azon, hogy a hívekkel ismét megszerettesse és megérttesse a Szentmisét. Hisz a vasárnapi szentmiselátogatások elhanyagolása is elsősorban tudatlanságon múlik. Ha híveink tudnák milyen végtelen nagy dolog a Szentmiseáldozat s ezt a tudatot átélnék, bizonyára minden alkalmat megragadnának és semmilyen áldozattól nem riadnának vissza, csak hogy minél gyakrabban vehessenek részt a szent áldozat bemutatásában. Egy kolozsvári hívő adta kezembe azt a kis lapocskát, mely 12 pontban foglalja össze a Szent-Mihály székesegyház hívei számára a szentmisét. Kiragadok pár pontot:

1. A szentmise Jézus Krisztus valóságos áldozata. Testét és Vérért folytonosan adja a te üdvözítésedre, a te boldogításodra.

5. A buzgón hallgatott szentmiséből árad reád a legtöbb kegyelem, amely földi jóitenedet és égi boldogságot biztosítja...

10. Minden szentmise növeli benned a szeretete-

KÉT VERS

KÖNYVEK

Egymás alá gyűjtött sorokba, egymásután következő sok-sok lapon úgy raktározzuk el fukar kezekkel mi megterem a lélek-ugaron. Mit hosszú délutánokon kitermel a lélek — s látomásos éjszakákon mi lelkünk ablakára halk homályt von. Kapaszokodunk minden fészélynyba, félve, ne vesszen kárba semmi gondolat, hogy hátrahagyjuk késő unokáknak a gyűrött szófözlányokat — s fáradt ujjunk csillámló rím-ruhát bimez.

És ott, hová megérkezünk majd, talán mindez oly neveléses semmi lesz.

AKÁR A VAK...

Akár a vak... Egyetlen utat ismer holtbiztosan: a szennyes utcacsarktól a keresztségig vivőt. A rongykalapból vadászott pár fillérről idesántit — útközben nem esik véres karambol — s él, ólvez vígan hajnalhasadáig...

Akár a vak... Siptó énekekkel, könyörgéssel, könnyel, káromkodással porkincset gyűjtünk, fabatkát se érőt, üveggortékát, gyermekszemnek égőt, s tapogatózva elvisszük, ahol a szolgáltság vad toborzója szól...

(Igy tett apánk, az apja, valamennyi nagy-, dédapánk és valamennyi ük...)
Ezazajvet meg néha sánta lábbal, ha úgy jön, ténora perdülünk...

PAPP ASZTRIK.

Eröss Alfréd dr.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

tet s így a boldogság magasabb fokát szerzi meg számokra a mennyben.

Ez az imádságoskönyv stílusa is. Sokoldalú, gazdag, a vallásos élet minden gyakorlati igazságára megtanít.

Az Imádságoskönyv V. része tárgyalja a *többi szentségeket* (kereszttség, bérmlás, szentkenet) s vele kapcsolatban a betegek áldoztatását, az egyházi rendet és a házasság szentségét). A XI. rész hozza a *temetési szertartások szövegét*. A közbeeső részek pedig a szentségimádás, a Jézus Szíve-ájtatosság, a keresztút, a litániák, valamint az egyházi év ünnepeinek imádságait, megünneplését ismer-teti.

Az utolsó rész közel száz oldalas gyűjteménye gazdag egyházi énekszövegeinknek. A betűrendes jegyzékkel ellátott énekek tartalom szerinti, jól megválogatott csoportokban vannak összefoglalva. Az előző kiadásokkal szemben most az énekek is nagybetűs garmond-szedéssel gyönyörködtetik a szemet. Felvételt nyert a legújabb énekek legjava is, így pl. az eukarisztikus himnusz.

Végül ne felejtjük el, hogy az Erdélyi Imádságoskönyv az összes szertartások közlésével való-ságos hiányt pótol erdélyi viszonylatban s egész könyvtárt azok számára, akik nem vásárolhatnak külön Ritualét. Az Imádságoskönyvben megkapjuk az összes szertartások pontos és hiteles szövegét, ott, ahol szükséges, a latin fogalmazással együtt. Az előző kiadásokban csupán a betegek áldoztatása hiányzott, az új kiadás ennek szertartását és szöve-gét is hozza (192 lap). A szent kenet szertartásá-nak közlésekor az apostoli áldás szövegét is hozza a nálunk már régebb is ismert szövegezés szerint. Figyelmet érdemel azonban az a kezdeményezés, melyet a Szent István Társulat a „liturgikus füze-tek” kiadásával indított be. Az apostoli áldás szö-vegéből jobban kiemeli azt a körülményt, hogy a beteg az áldás fogadásakor készségesen megnyer-szik Isten akarataiban. Ez a szertartás legfeleme-lőbb, meghatóbb része, melyet emberies, világi fé-lelemből igyekezett elhomályosítani a múltszad-beli szövegezés. Külön figyelmet érdemel az Egy-ház halotti szolozsmájának ősi magyar szövege, melyet temetési szertartások alkalmával Székely-földön ma is papság a hívekkel együtt szokott el-mondani. Ez felbecsülhetetlen érték népi vallásos-ságunkban, melyet mindenképp ápolnunk és terjesz-tenünk kellene. Kár, hogy az imádságoskönyv nem közölheti az ének kottáit is, melynek szépsége már önmagában is mindenkinek tetszését megnyerné. Aki csak egyszer is hallotta Gyergyóban a régi zso-lozmák recitativ énekeit akár koporsótételkor, vagy nagyszolgálatkor, vagy keresztzentelésen, az sohasem tudja elfelejteni a mély benyomást, az ös-egyház egyszerű tiszta hitére emlékeztető felemelő jelenséget. Nagyon kívánatos volna (már az egysé-gesség kedvéért is), ha az *egész egyházmege* terü-letén, vagy talán egész Erdélyben mindenütt ezt a temetési szöveget és szertartást követnék.

Az Erdélyi Imádságoskönyv céljához híven közli a *Te Deum*, *Magnificat* etc. ősi, Erdélyben használatos szövegeit, melyek kétségkívül szebbek és vallásosabbak, egészségesebbek nyelvezetükben is az új esztergomi fordításnál.

Hogy néhány kíváncsalmat is kiejezzünk: a gyónásmód ismereténél ismertethetné az imakönyv a hívekkel is, hogy gyónás elején a pap áldást ad gyónójára, aki a régi imával kezdhette a gyónást: „kérem lelkiatyámat adja nekem sz. áldását, hogy bűneimet őszintén meggyónhassam és szívből megbánhassam, stb.” Az 5. lapon félreérthető az a mondat, mely Máté 7., 7. idézetét előzi meg s azt a látszatot kelti, mintha csak kérve és imádkozva nyerhetnénk kegyelmet. Hasonlóképp a Szentóra szövegében az a sóhajtás: „Ó Istenem, szent ma-lasztodat elveszítettem” (245. lap). Az Ur Jézus akarata épp az, hogy a malasztot, (melyet csak ha-lalos bűnnel veszíthetünk el) soha el ne veszítünk és híveink közt is *Deo gratias*, vannak elegenden, akik hű sáfárjai a kegyelemnek. Ilyen lelkeket nevelni: az Erdélyi Imádságoskönyvnek is a legjobb fel-adata.

Asszony Otthon Család

Liktáriumok tudománya

A XVI. és XVII. században a különféle befőtteket és gyümölcszetteket *liktárium* néven ismerték. Liktáriumnak nevezték a gyümölcszetteket, a dulcsászokat, a jülepheket stb. A családi levelek és a régi számadások tömve vannak a különféle liktáriumok felsorolásával. A nevezett két században 30—40-féle liktárium készítését ismerték asszonyaink. A liktáriumokat földfazekakban vagy ecétra készült üvegekben tették el. Batthyányné például 1634-ben egyszerre kétszáz liktáriumnak való üveget vett s fizettek ezért négy forintot. A különféle liktáriumot részint friss, részint aszalt gyümölcsből készítették.

A liktáriumnak nevezett lekvárokat sárgarézűstökben főzték. A fogarasi várban az 1632. évben volt aszalt szilvaliktárium, törött birsalmaliktárium, görögdiñnyeliktárium, aszalt barackliktárium. Patak várában (1634-ben) négy fazék barackliktárium, három fazék birsalmaliktárium, szegfűves birsalmaliktárium egy berbenecével, szegfűves körtvélyliktárium.

A legrégebb (XVI. századi) szakácskönyvünk a világos, gránátszínű birsalmaliktárium készítéséről ezt írja: „Hámozd meg a birsalmát, tedd föl a vasfazékba, tiszta borba főzd jól. Aztán ha megfőtt, verd ki az birsalmát belőle. Vess nádmézet belé, főzd addig, hogy felére vagy harmadrészére elfőjön. Ezt aztán töltöd skatulyában, amennyi befér: hagyd oly helyen, hol se ne mozgassák, se szél ne érje. Hagyd megállni, mint egy hideg étet. Meglásd, mily jó, szép, fényös leszen.”

A liktáriumokról különben majdnem azt mondhatjuk: ahány ház, annyi szokás. Aki e téren valami újat tudott, sietett azt övével megismertetni. Deveseri Choron Zsófia 1569-ben kéméndi kertjéből virágot küldvén Nádaedynének, a liktárium készítésének egyik módját így írta le: „Az büröcköt (barackot) meghámozom szépen és késheggyel meghasasztom szépen és az büröck magva helyett egy fél mandolamagot teszek és borsos mézet teszek rá és tiszta deszkára szépen rendelem,

az kemencében úgy szárítom meg. Az szilvaliktáriumot így is csinálom, hogy az szilvát meghámozom és meghasogatom és szépen deszkára rendelem. Az magvát megtörettem és az magvabelit az magva helyébe teszem és borsos mézet öntetek reá és úgy száraztatom kemencében tiszta deszkán. Héjastól az szilvát, ha csinálom, tehát csak félfelől meghasítom az szilvát és az magvát kiviszem és megtörettem, az magvabelit esmét magva helyében teszem és borsos mézet öntetek belé és az deszkára rendelem és úgy száraztatom kemencében.”

A gyümölcstermelés akkor igen nagy lévén, a XVI. és XVII. században mindenféle gyümölcsöt nagyban aszaltak s az aszalt gyümölcsöt külföldre is kivitték és kereskedtek vele. A várkastélyok és udvarházak régi összeírásai hirdetik, hogy mily sok és mily sokféle aszúgyümölcsöt tartottak azokban. Egervárott például 1558-ban volt a tárházban aszúberkenye, aszú-beszterceiszilva, aszú-muskotálykörtvély, aszú-cseresznye, barack, meggy és aszú öregszemű cseresznye. Kanizsa várában 1566-ban 84 köből aszúgyümölcsöt tartogattak. I. Rákóczi Györgynek és Lorántffy Zsuzsánnának 1642. december 31-én volt a tárházukban 181 köből aszú-szelid gyümölcs, 379 köből aszú-szilva, 566 köből aszúvadgyümölcs, 31 köből aszú-som, 34 köből aszú-kökény, 10 köből aszú-meggy, 8 köből aszú barack stb.

Nagyasszonyaink télre a különféle zöldséget is aszalták. Az aszú-répa például igen közönséges volt. Az uborkát sem ecetben, hanem sós vízben tették el. Az egrest és a céklát is sós vízben, hordókban rakták el. A sós egresen, a sós kaporon kívül szerepel még a sós tárkony és a sós kömény. A régi leltárakban szerepel a költő egres, aztán a fojtott meggy s a fojtott cseresznye is. Nem tudjuk, hogyan készítették ezeket. Az almavíz, az egresvíz, az örömvíz és a szilvavíz mind a XVI., mind a XVII. századi összeírásokban gyakran szerepel. Előfordul a homokban elrakott dió is. Fogaras várában például 1690-ben volt „két puttonyban befenekelve fővenyben rakott dió.”

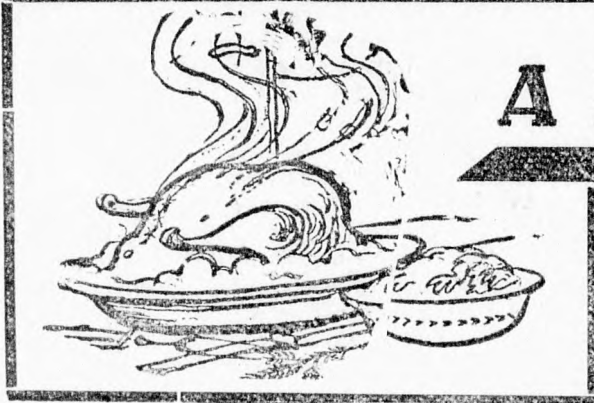
néhány óráig állt és levét eresztett, sűrűre befőzük, azután hozzáadunk tetezés szerint cukrot (1 kg gyümölcsre pl. 25 dg-ot) s miután folytonos keverés közben a cukorral is főtt 10—15 percig, reszelt citromhéjat, tört fahaját és gerezdekre vágott diót teszünk bele, jól elkeverjük és lapos cserépvagy porcellánedénybe öntjük, ahol csakhamar kihűl és megszilárdul. Használatkor félujnyi vastag csíkokra vágjuk. Szokták éppen így, de teljesen cukor hozzáadása nélkül is készíteni.

Paradicsom eltevése télire.

Paradicsomot legjobb eltenni addig, amíg az éjjelek melegek, szárazak, — tehát lehetőleg augusztusban —, mert ilyenkor legérettebb, legégszesebb és legédesebb is a paradicsom. Nagy fazékban vizet forralunk és a tisztára mosott paradicsomalmákat belédobáljuk, néhány percig benne hagyjuk s lyukas kanállal kiszedve szintén áttörjük. Az áttört paradicsomot nagy cseréplábasban a takaréktűzhelyre állítjuk, hogy forró maradjon (de ne forrjon!). Az előre kitisztított s belől is száraz üvegeket (legalkalmasabbak a félliteres, szűknyakú üvegek) melegen tartjuk kéznél s ezekbe öntjük a forró paradicsomot. A megtöltött üvegeket szorosan lekötve papirossal kibélelt nagy kosárba rakjuk, mikor a kosár megtelt, annyi papirossal tömünk ki minden kis közt s annyit rakunk a kosár tetejére, hogy az teljesen el legyen zárva a levegőtől. Az üvegek így maradnak másnap reggelig, amíg teljesen ki nem hűltek. Ekkor kiszedjük és polcokon helyezük el őket. Az így eltett paradicsom teljesen megtartja üde, friss ízét.

A hallgatás vize

Abdullah, a böles mohamedán, egy nap az utcán járva keesevesen airo asszonyra akadt. — Miért sírsz — kérdezte a böles. — Uram, a férjem éppen most dobott ki az utcára, — felelte az asszony. — Mióta a felesége vagyok, csak veszekedés, civakodás az osztályrészem. Abdullah gondolkodott kissé, aztán így szólt: Holnap hajnalban, mikor a kakas elsőt kiált, gyere el hozzám, gyógyítószert kapsz tőlem bajaitokra, — aztán tovább ment. Az asszony sokáig nézett utána és szomoruan, kétkedően csóválta a fejét. Gyógyítószert? Hát a lelki bajra is van orvosság. Másnap reggel azonban mégis csak felkereste a bölcset remetelakásán. Abdullah kunyhója előtt ült és mosolygott. A térdén terjedelmes palackot tartott: — Ha a jövőben az urad porlekedni kezd, ne felelj rá semmit, hanem vedd elő gyorsan a palackot és igyál belőle egy kortyot. Lenyelned azonban nem szabad, mert varázssítal és megégetné az egész belsőreszedet, hanem mindaddig a szádban kell tartanod, amíg az urad kórhól. Mikor aztán elhallgat, eredj ki az udvarra, emeld fel kezedet úgy, hogy tenyered kelet felé legyen és köpd ki az italt. Ezt mindannyiszor ismételd meg, amikor az urad civódni kezd. — Egy hónap múlva a böles ismét találkozott az asszonnyal, ekkor azonban kart-karba öltve a legesebb egyetértésben sétálgattak s élvezték a kellemes esti levegőt. — Nézd — szólt, az asszony a férjéhez — ez Abdullah, a böles. Sietve közeledtek az agghoz, aki mosolygott: — Ugy látom, a gyógyítószertem használt? — Igen, igen, — felelték egyszerre. — De hát mi volt az a csodaszert, ami meghozta a lelkünk békéjét? — A hallgatás vize, — felelte a böles.

A konyha körül

állni, megduzzadni, megvárjuk, amíg a leve letisztul s lehetőleg minél gyorsabban fogyasszuk el az uborkát, nehogy megromoljon. Ez az eset igen ritkán s főleg akkor fordul elő, ha az uborka nem volt eléggé friss, jól mosott, vagy a marhahólyag nem volt kellő módon leforrázva, megáztatva.

Szilva sajt.

Mint a birsalmából, a szilvából is készíthetünk izletes sajtott. Tökéletesen érett magvaváló szilvát kimagyalunk, a befőző edénybe tesszük s miután

M. B. Maramarossziget és több más olvasónk kérésére újból leközzöljük a vizesuborka eltevéséről szóló receptünket, amely tavalyi számunkban jelent meg. A receptet az alábbiakban adjuk:

Vizes uborka télire.

Gyenge, haramatos uborkát többszöri bő vízben megmosva és porcellántálba téve, timsós vízzel leforrázzuk. (Három liter víz, egy deka égetett törött timsó.) Ebben a lében egy éjszakán át állni hagyjuk, majd másnap tiszta hideg vízbe szedjük az uborkát és jól leöblítjük. Szitára vagy porcellántálba rakjuk, hogy a vize lecsorogjon. Következőképpen rakjuk üvegekbe: 3, vagy 5 literes aljára száraz kaprot, pár szem kemény savanyú egrest, meggyfalevelet, borsot és tormaszeteleket rakunk, majd erre rá az uborkákat szépen egyenletesen. Az uborkás üvegeket egy lábas fenekére helyezett vastag újságpapírosra helyezük, melyet ruhával körülvevesszük s forró sós vízzel leforrázzuk az uborkát, lassan fokozatosan s ügvelve, hogy az üveg ne pattanjon. Három liter vízhez forrás közben 10 és fél deka sót keverünk. A felöntés háromujnyi helyet hagyjon az üvegben felül. Vizes marhahólyaggal, amelyet előzőleg jól lemostunk, leöblítettünk, lekötjük, majd szellős helyre raktározzuk. Közben az uborka leve felforr, s ha a tejszerű leve kb. 10—14 nap múlva letisztul, az uborka tökéletesen megsavanyodott. E forrási folyamat alatt a marhahólyagot vizes ruhával le kell takarni, hogy az üveget az uborkasav forrása szét ne dobja. Ha a marhahólyag nem találja fel-

Zarah Leander (a kép közepén szemben) „A királyné szíve” című legújabb filmjének egyik szép jelenetében

Két részre szakadt a földközi-tengeri angol flotta

Berlin. (Centropa-Press.) Német katonai körök következőkben számolnak be a pillanatnyi katonai helyzetről:

Gibraltár, Malta és Haifa. Ez a három pont képezte máig az angol tengeri haderő főbb központjait. Gibraltár uralkodott a Földközi-tenger nyugati bejárata fölött, Malta és Haifa szállította az angol flottának a szükséges petróleumot s ugyanakkor a Földközi-tenger keleti részére is felügyeltek.

A helyzet azonban márol-holnapra gyökeresen megváltozott. Az angolok pánikszerűen menekülnek Gibraltárból, amelyet az olasz légihaderő ismétletlen meglátogatott.

A sikeres támadásai következtében opé.ná a9b7smrn Máltában minden élet megszűnt az olasz repülőgépek állandó sikeres támadásai következtében. Különben is Málta bombázására kirepülni a szicíliai és a többi délolaszországi légitámaszpontokról, az olasz légihaderő egységeinek csak egy rövid kirándulást jelent.

És vajjon mi a helyzet Haifában? Itt az olasz légiflotta meglepetészerű támadásai következtében (nehéz bombákkal) a világ egyik legnagyobb angol áruháza gyűlt ki és semmisült meg teljesen. S megsemmisültek a hatalmas petróleumtartályok. A földközi-tengeri angol flottának eddig már 20 százalékát küldték a tenger fenekére vagy tették harc-képtelenné az olaszok. Első pillanatra úgy tetszik, mintha ennek a fegyverténynek nem volna nagy jelentősége, hiszen az angol flotta megmaradt negy-ötöde még mindig nagy erőt jelent. A földközi-tengeri helyzetet azonban nem szabad számokból megítélnünk. Az Anglia elleni háború döntő és nagy eredményét következőképpen kell elbírálni:

1. **A földközi-tengeri angol légihaderő oly alacsony értékű, hogy a Földközi-tengeren ma már nem olasz légi felsorrendűségről lehet beszélni, hanem arról, hogy az olasz légiflotta ténylegesen és állandóan úr a Földközi-tenger fölött.** Így ma már a földközi-tengeri háború is elérkezett a döntő fázishoz, akárcsak a lengyelországi és franciaországi hadjárat sorsa is eldőlt abban a pillanatban, amikor a német légihaderő átvette a levegő feletti korlátlan uralmat.

Anglia ma már nincs abban a helyzetben, hogy ezt a nagy tátongó úrt áthidalni tudja.

2. **Az angol flotta két részre oszlott.** Az egyik nyugaton működik Szicília és Spanyolország között, míg a másik keleten a Kréta, Ciprus, Egyiptom közötti térben. Az angoloknak minden arra irányuló igyekezte, hogy az elszakadt flottát ismét egyesítsék, megtört az olasz légihaderő gyors beavatkozásán és a jövőben sem fog sikerrel járni, mert az olasz repülőgépek szemé őröködik éberben. Így az angol flottának kettészakadva kell harcolnia ugyanakkor, amikor az olasz repülőgépek minden egyes mozgására azonnal válaszolnak.

3. **A petróleumellátás Anglia számára teljesen megbénult a földközi-tengeri térben.** Jóllehet, hogy az angolok meg fogják kísérelni a petróleumot behozni vagy Holland-Indiából, vagy Amerikából. Mindkét forráshoz azonban csak két út vezet, vagy Gibraltáron, vagy Szuézen keresztül. A Földközi-tenger e két kapuja azonban már igen bizonytalanlanná vált Anglia számára és már szinte meg lehet számolni a napokat, mikor e két kapu nem fog már védelmet nyújtani, hanem valóságos csapdává válik.

4. **A földközi-tengeri egész angol áruforgalom megszűnt.** Anglia számára már csak egy út van: a délafrikai partok megkerülése. Békeidőben ez az út legfeljebb több hajót igényelt volna és több üzemanyagot. Ma azonban, mikor Angliának Németország elleni élet-halál küzdelmében minden egyes hajóra nagy szüksége van, ennek a nagy ke-

rülő útnak még más gyászos fontossága is van. Anglia naponta 150 hajót használ szigetországának ellátásához. Ezek nagy része a német tengeralattjárók áldozataivá válik, más és nagyobb része azonban a német repülőgépek által semmisítették meg.

Fentieket összefoglalva: A földközi-tengeri helyzet kritikus stádiumához érkezett. Az angol gyengeség hatásai már érezhetők az összes eddigi bolygó-államcskák magatartásában is. Görögországban kezd a közvélemény Anglia ellen fordulni. Törökországban minden nap töredezik egy-egy daraboska a hajdani oly büszke hármaspaktum épületéből, sőt maga Egyiptom sem hajlandó már tovább húzni Anglia rozott szekerét s az általános arab felkelés is kialakulóban van.

Egyszóval az angolok elvesztették már a játszmat és a hatalmat a Földközi-tengeren.

Négy év óta állandóanszenvedek gyomorfájdalmaim miatt...

Marin Dumitrescu Cătanu Ciurari Luceni jud. Dambovită, igen jellemző levelezését alantakban közöljük:

1940. január 26. Tisztelt gyógyszerész úr! Négy év óta szenvedek rettenő gyomorfájdalmalm, görcseim miatt, mindenféle orvosságokkal próbálkoztam, de hiába. Az újságokból értesültem a „GASTRO-D.” orvosságról, melyet gyomor- és bélbajok ellen használnak. Kérem sziveskedjenek részemre egy üveget postán utánvétellel elküldeni...

1940. február 16. Elhasználtam az egy üveg GASTRO-D. orvosságot és sokkal jobban érzem ma már magam. Köszönöm gyógyszerész urnak hogy a „Gastro-D.” által egészségesebbnek érzem magam és kérek még egy üveget elküldeni.

Fenti sorokhoz csak annyi hozzáfűznievalónk van, hogy a Gastro-D. kúra ajánlatos az összes gyomor- és bélbántalmak, székrekedések, valamint epe-, vese-, máj- és mindennemű ideges emésztési zavarok ellen.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy megrendelhető 162 lei utánvét mellett **Császár E.** gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

KERESZTREJT VÉNY

30. (410.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11				12			
13	14			15	16		17		18
19			20				21	22	
23		24					25		26
27		28				29		30	
		31				32			
33	34				35				36
37			38		39				40
41		42		43				44	
45			46		47			48	
		49		50		51	52		
53									

Beküldendő: Vizszintes 1, 31, 53 és függőleges 1, 10, 16.

Beküldési határidő: augusztus 7.

Vizszintes sorok:

1 Északafrikai sósó öble. 11 Ázsiai tó. 12 Japán tartomány. 13 ...et orbi. 15 Ilyen hely is van (keverve). 17 A fájdalom. 19 Indian törzs. 20 Finomak (id. nyelven.) 22 A kender rostos anyaga. 23 Lócsemege mássalhangzó. 24 Ausztriai állóvíz. 26 Fantasztikus angol regényíró névbetű. 27 Osztrák építész. 29 Német zenészművész és keresztnévnek kezdőbetűje (vissza). 31 Nagyközség Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében. 33 Tantalus leánya. 35 Csapda (ék. hiány). 37 Összevont id. prepozíció. 38 Folyó Szíriában. 40 Bibliai név mássalhangzó. 41 Fontos fém (ékezet felesleges). 43 O-val filmragasztószersz. 44 Finn város. 45 Zeus és Hera fia. 47 C. Y. Y. 48 A varrónő teszi. 49 Verdi operája. 51 Hangszer. 53 Német író (Münchenhausen báró írójá).

Függőleges sorok:

1 Folyómeder a Szaharában. 2 Tiltott dolog, hely, tárgy Hawaiiban. 3 Idegen számadó. 4 Nővény. 5 Eloszt. 6 Lángész. 7 Tiltó szó. 8 Női becéző. 9 Kikötő a hajók részére. 10 Mexikói tó. 14 Közönséges fűféle (Dactylis glomerata), vissza. 16 Írlandi tó. 18 USA-állam. 20 Volt győri püspök, keresztnévnek kezdőbetűjével. 21 I. Balbetűi keverve. 11. Német természetbúvár s főzet. 24 Wesselényi-család fészke. 25 Görög dal-költő (vissza). 28 Osztrák főherceg névbetűi keverve és fonetikus. 30 F. F. V. 32 A fővő (étel teszi). 34 Japán kikötőváros. 36 Egyházi ruha (f. kat.) 39 Középkori franciskánus filozófus. 42 Hol-

land genre- és arcképfestő (vissza). 44 Dunántul vármegye betűi keverve. 46 Idegen személynevé más. 48 Határozatlan számnév. 50 Csapadék más salhangzó. 52 Határozói rag.

28. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. Világmindenség. 17. Orvostan. 56. Torpedóromboló.

Függőleges sorok: 1. Véderőjavaslat. 7. Nővégy. 11. Gondolatolvasó.

Helyesen megfejtették: Orbán Ilma, Lenke József, Kiss Ernő, Sipos Károly, Csiby Lenke, Kiss Lajos, Joó János, Dombrády Ferenc, Dombrády József, Breinich Ignác, Muhary Bélané, Andriska Erzsébet, Németh László, Hodacs Ágoston, Mikcsa János.

A jutalomkönyvet **Andriska Erzsébet** (Nagyvárad) nyerte, elküldöttük.

Szolgálatos gyógyszerárak

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvigy). Telefon 30-20.

Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala.)

Cleopatra, Str. Avram Iancu 2. Telefon 15-14

Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda.)

Szent László, Piata Bisericei No. 1. Velencei Templom-tér. (Hegedűs.)

Hittanások és a művelt katolikus közönség figyelmébe!

P. Tomka Agoston S. J.: Modern hitvédelmi kérdések címmel a legnehezebb kérdésekre ad feleleteket. Nemcsak száraz tudományt nyújt az éez számára, de világnézetünk alapját úgy adja elő, hogy az olvasó szívét felgyullasztja az Isten szeretetére.

Ára 112 lei és portó.

A német légitámadások súlyos károkat okoznak Angliának

A southamptoni kikötő és környéke teljesen romokban hever

Newyorkból jelentik: A „Chicago Daily News” tudósítója jelenti, hogy az utóbbi időben példátlan arányú és hevességű német légi támadások igennagy károkat okoztak Angliának. Egyrekes dolog lenne azt állítani, hogy ezek a tárok nem komolyak. Míg egyfelől angol hivatalos körök úgy tüntetik fel, hogy az angol hadiflotta óriási tonnatartalma elbírja a német táma-

dások pusztításait, másfelől kétségtelen, hogy a sorozatos támadások, mint a csütörtöki is, nem maradnak hatástalanul. Egy semleges newyorki diplomatához érkezett jelentés szerint Southampton kikötő- és raktárberendezései, valamint a környéken lévő fontos katonai célpontok a támadások következtében csaknem teljesen romokban hevernek.

Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter fogadtatása Rómában

Megérkezésük után azonnal megkezdették tárgyalásaikat az olasz külügyminisztériumban — Ciano gróf ebédet adott tiszteletükre

Rómából jelentik (Radio Bucuresti): A Stefani jelentése szerint Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter szombaton délelőtt 11 óra 40 perckor érkezett meg az olasz fővárosba. A római pályaudvaron díszszázad sorakozott fel a vendégek tiszteletére. A román minisztereket, akik az olasz kormány vendégeként érkeztek Rómába, Mussolini képviselőjében Ciano gróf olasz külügyminiszter fogadta. Megjelentek a fogadtatáson a különböző halóságok képviselői is. Miután a vendégek eléptek a díszszázad előtt, szállodájukba hajtatlak, majd rövid idő múlva az olasz külügyminisztériumba vonultak át, ahol azonnal megkezdtek a megbeszéléseket. A megbeszélések végeztével Ciano külügyminiszter díszebédet adott a román miniszterek tiszteletére.

Délután Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter megkoszorúzták az Ismeretlen katonát, valamint a fasiszta forradalom hősi halottjainak emlékművét. Este a római román követségben estebéd volt, amelyen Ciano olasz külügyminiszter is megjelent.

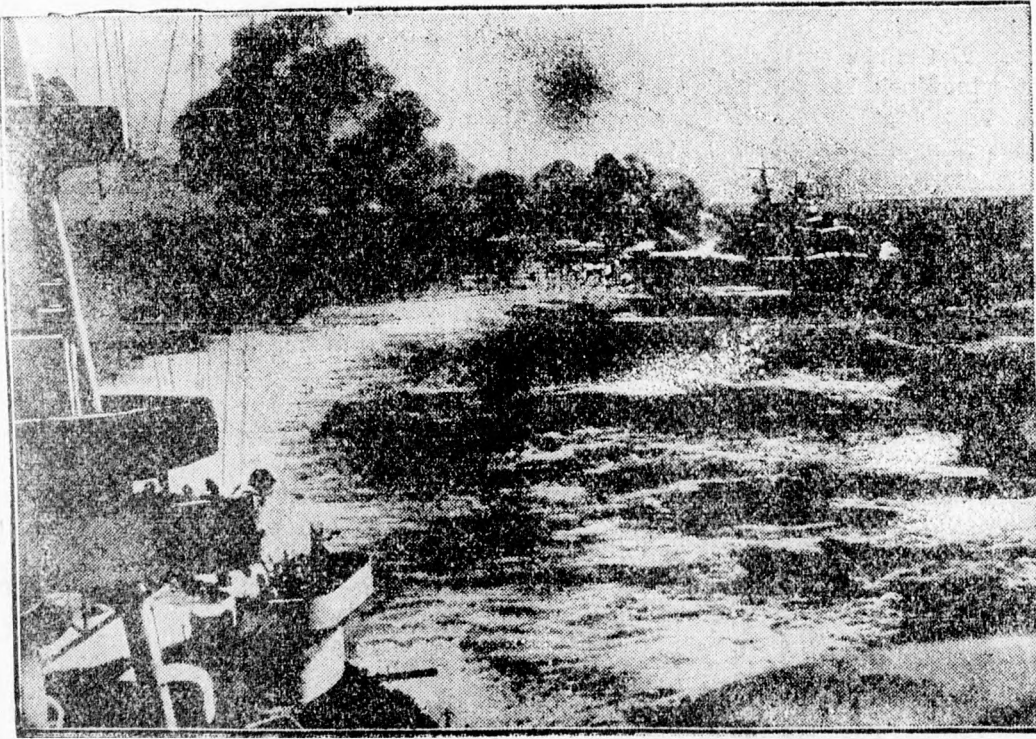
Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter még szombat este folyamán hazaindultak.

Rómából jelentik: A román államférfiak salzburgi és római megbeszélések tekintetében olasz hivatalos körök és a sajtó magatartását meglehetősen tartózkodás jellemzi. Mindamellett Rómában nem titkolják, hogy ezek a megbeszélések a végleges dunai rend kialakulása szempontjából igen nagy jelentőségűek. Az olasz lapok cikkei nem mennek bele a fenn-

álló probléma részletes taglalásába, csak az általános szempontokra mutatnak rá igen nagy nyomatékkal.

Virginio Gayda főszerkesztő a „Giornale d'Italia”-ban azt írja, hogy a pénteken Salzburgban megkezdett és szombaton Rómában folytatott megbeszélések az ésszerűség, igazság és rend beletartozik amaz európai politika keretébe, amelyet a tengely együttesen folytat. Olaszország és Németország kizárólagos érdeke, hogy a délkelet-európai államok megkímélődjenek a háborútól. Ezzel szemben a demokráta imperialisták mindent elkövetnek, hogy ezeket az államokat is belesodorják a háborúba. Előbb garanciákkal és pénzügyi támogatással, majd gazdasági módszerekkel és végül közönséges terrorselekményekkel. Olaszország és Németország következetes politikája azonban semlegesítette Angliát és Franciaországot minden erőfeszítését. A balkáni béke most már biztosítottnak látszik. Ennek a békének azonban nem szabad passzívnak lennie, hanem a renden és az ésszerűségen kell felépülnie, azokon a tényezőkön, amelyek a békének szilárdságot és tartósságot adnak.

A lap berlini tudósítója szerint a salzburgi és római megbeszélések beletartoznak az új európai nagyszabású kialakulási folyamatba. Miután Angliát kirekesztették az európai szárazföldről, ez a rendezés azonnal megkezdődött, tekintet nélkül arra, hogy az utolsó ellensége ellen a háború még tart. Ami a dunai és balkáni kérdést illeti, itt helyi jelentőségű probléma megoldásáról van szó.

Olasz és angol hadihajók harca a Földközi-tengeren

Unnepélyesen hivatalba iktatták a román rádió új elnökét

Bucurestiből jelentik: (Rádió.) Nichifor Crainic propagandaügyi miniszter szombaton délelőtt ünnepélyes külsőségek között iktatta be hivatalába Gheorghe Mugurt, a román rádiótársaság új elnökét. A beiktatás alkalmával a propagandaügyi miniszter méltatta a rádió nagy nemzeti jelentőségét.

A tartalékos csapattiszteket és altiszteket jelentkezésre hívták fel Moszkvában

Hadiérdekű foglalkozásban levő nőknek is kell jelentkezniük

Moszkvából jelentik: A Reuter angol hírszolgálati iroda jelentése szerint a szovjet főváros házain falragaszok jelentek meg, amelyekben felszólítják a tartalékos csapattiszteket és altiszteket, hogy jelentkezzenek újból sorozásra. Jelentkezniük kell bizonyos foglalkozású nőknek is, így: betegápolóknak, ejtőernyőkészítőknek, fényképezőknek, távirász és távbeszélő kezelő nőknek is.

Üresedésben lévő bányási magyar tanítói állásokra felekezeti képesítésű tanerők is pályázhatnak

Temesvár. Saját tud. A Magyar Népközösség bányási szervezete az érdekelt magyar tanítóság tudomására hozza, hogy a temesvári tanügyi felügyelőség területén több állami elemi iskola magyar tagozatánál tanítói állások vannak üresedésben. Az üresedésben lévő helyek: Arad megyében: Iratos községben egy tanítói és egy tanítónői állás; Krassó megyében: Bunea-Mican — Bunyaszekszárdon — egy tanítói állás; Temes megyében: Gizellafalván, Mailáthfalván és Aurélián tanítónői állások, Pártoson egy tanítói állás; Temesváron: a Kuncztelepi 13. számú iskolánál egy tanítónői állás. Ezeket kivül öszig további üresedések lehetségesek. A Magyar Népközösség felhívja a tanítóság figyelmét arra a körülményre, hogy felekezeti képesítésű tanerők is megpályázhatják ezeket az állásokat, mivel — ha nem akad állami képesítésű tanító vagy tanítónő — felekezeti képesítésű tanerők is számba jöhetnek.

Apeáhidetések

Elveszett

Elveszett
egy 30x20 cm. nagyságú, feltűnően művészi kiállítású női fénykép a Parcul Carmen Sylva (Schlauch-tér) és Bulevardul Regele Ferdinand 11. szám közötti utvonalon. Megtalálójára jutalmat kap a Parcul Carmen Sylva 16. szám alatt.

Adás-vétel

Cséplőgépek
traktorok, motorok, gőzlokomotivok, daráló eladók. Nagy Sándor, Oradea-Nagyvárad, Str. D. Cantemir 24. szám.

Lakás

Kiadó
egy szoba, alcoven, konyha, mellékhelyiségekkel álló lakás aug. 1-re. Dr Bárdos, Oradea-Nagyvárad, Strada Nicolae Jiga 7. szám.

Kiadó

olcsón kétszobás lakás mellékhelyiségekkel, kerttel augusztustól. Oradea-Nagyvárad, Strada Negruzzi 28. szám.

Kétszobás

előszobás modern lakás azonnalra kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

Kiadó

2 szobás lakás mellékhelyiségekkel, Oradea-Nagyvárad, Strada I. Ciordas 38.

Butorozott szoba

magános férfinak kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Pasteur 23. sz. felső csengő

Két- és háromszobás

lakás azonnalra kiadó. Frenzel, Oradea-Nagyvárad, Str. Vlahuta 44.

Különléle

Jól bevezetett
iparvállalathoz keresetény társat keresek 3-4 százezer lei tőkével. Ajánlatokat „Biztos megélhetés” jellegűre a kiadóba.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-út 5. szám.

CENZURAT